

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Fakulta pedagogická

Katedra anglického jazyka

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Zkratky a akronymy, jejich tvoření, zvláštnosti a užití
v současné angličtině.**

**Abbreviations and acronyms, their formation,
peculiarities and usage in present English**

Knihovna JU - PF

3115172711

Diplomantka: Žaneta Stiskalová (AJ/ŠJ - 2.st. ZŠ)
Vedoucí práce: PhDr. Marie Ernestová

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
KATEDRA ANGLICKÉHO JAZYKA

- 43 -

27/4067. ✓

Anotace:

Tato diplomová práce se zabývá zkratkami, akronymy a monogramy, jejich tvořením a užitím v současné angličtině. V teoretické části definuji jednotlivé druhy, používanou terminologii u akronymů a monogramů, způsob psaní velkých a malých písmen, výslovnost, apod. Dále porovnávám výskyt zkratk, akronymů a monogramů v češtině a angličtině a jejich poměr. Praktická část pokrývá tři oblasti: textové zprávy, obchodní korespondenci a „nová slova“, resp. jejich zkratky, akronymy a monogramy používané v posledních dvou dekadách dvacátého století. Cílem mé práce je přiblížit problematiku daného jevu, utřídit dostupné informace a přidat k nim nová fakta.

Annotation:

This thesis is focused on the abbreviations, acronyms and initialisms, their form and usage in present English. In the theoretical part the different types, correct terminology concerning acronyms and initialisms, the usage of capital letters, pronunciation, etc. are described. In the practical part three areas where abbreviation, acronyms and initialisms are used appear: txt talk, business correspondence and 'new words' used in the last two decades. The aim of my thesis was to describe the theme of acronyms, initialisms and abbreviations and to add some new information.

Poděkování:

Děkuji PhDr. Marii Ernestové za cenné rady a vřelou pomoc při vypracování diplomové práce.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem svou diplomovou práci vypracovala samostatně a použila jsem pramenů, které cituji a uvádím v přiloženém seznamu literatury.

V Českých Budějovicích, 22. dubna 2006

podpis

OBSAH

1.	Úvod	5
2.	Úvod teoretické části	9
3.	Zkratky (<i>abbreviations</i>), zkrácená slova (<i>clipped forms, shortened words</i>), akronymy (<i>acronyms</i>), monogramy (<i>initialisms</i>), splynuliny (<i>blends</i>)	11
3.1.	Akronymy a monogramy	13
3.1.1.	TLA (<i>three-letter acronym</i> nebo <i>three-letter abbreviaton</i>)	16
3.1.2.	RAS syndrom (<i>RAS syndrome</i>) ²¹	17
3.2.	Zkratky	18
3.3.	Splynuliny	18
3.4.	Zkrácená slova	21
4.	Back-formation a ellipsis	23
5.	Psaní velkých a malých písmen	24
6.	Používání interpunkčních znamének	26
7.	Výslovnost	28
8.	Tvoření plurálových a přivlastňovacích forem	31
9.	Používání členů	33
10.	Poměr akronymů, monogramů a zkratk	35
11.	Srovnání Aj a Čj	39
12.	Txt talk	42
13.	Akronymy, monogramy a zkratky používané v obchodní korespondenci	53
13.1.	Správné oslovení adresáta v obchodním dopise	53
13.2.	Akademické hodnosti (<i>Academic degrees</i>)	55
13.3.	Vědecké tituly	58
13.4.	Běžné zkratky vyskytující se v textové části dopisu	59
14.	Nové akronymy, monogramy a zkrácená slova	67
15.	Závěr	86
16.	Summary	89
17.	Seznam citací podle indexů	91
18.	Seznam použité literatury	93

1. Úvod

Motto:

Zkratky

Hudba i text Ivan Mládek

1.:

Z PLR do MLR jel jsem přes ČSSR,
SNB mé DKW si stoplo na TK.
Mé DKW SPZ ABT dvacet pět padesát
musí teďka na GO do ČSAO.

OHC či OHV či co má to DKW
potřebuje z NDR nová šoupátka,
jsem RNDr. CSc. z ČVUT v Praze 2
v ČSAO v Praze 3 já mám tlačenu.

Tohle I.A. VHJ dělá kromě DKW
BMW a NSU, KDF i MG,
za dvě LP KTO DKW mám na GO,
když dostanu na ČVUT syna Kelblové.

2.:

Kelblová z OPBH mistrovi ČSAO
dá do bytu PVC a teplou H₂O,
vystavené na LVT PVC však přiveze
skladníkovi DKP šofér V3S.

Všechno dopadne OK za lístky na FOK,
šofér ČSAD má o Schumanna zájem,
mistr od ČSAO známou na PKO
její bratr v OÚNZ dělá sestřičku.

3.:

V OÚNZ na WC mistr chytil TBC
musí na RTG, EKG a EEG,
spojení ČSAO – ČVUT – OPBH –
- ČSAD – FOK přerušilo se.

RNDr. CSc. z ČVUT dá DKW

SPZ ABT dvacet pět padesát do šrotu,

z ČSSR do MLR, z ČVUT RNDr.

musí chudák s ČSAD nebo ČSD.

PLR	Polská lidová republika
MLR	Maďarská lidová republika
ČSSR	Československá socialistická republika
SNB	Sbor národní bezpečnosti
DKW	Deutsche Kraftwagen
TK	Technická kontrola
SPZ	Státní poznávací značka
GO	Generální oprava
ČSAO	Československé automobilové opravy
OHC	Ventilový rozvod s vačkovým hřídelí v bloku motoru
OHV	Ventilový rozvod s vačkovou hřídelí v klikové skříni
NDR	Německá demokratická republika
RNDr.	Rerum naturalium doctor - <u>kandidát přírodních věd</u>
CSc.	Candidatus scienciarum - kandidát věd
ČVUT	České vysoké učení technické
I.A. VHJ	1. třída výrobně hospodářské jednotky
BMW	Bayerische Motorwerke
NSU	(N)ECKAR(SU)LM - značka něm. předválečných motocyklů
KDF	Kraft durch Freude - něm. auta z let 1934 - 1945
MG	Morris Garages - Značka britských automobilů
LP	Long Play = černá deska, tzv. "elpičko"
KTO	Kamarádi táborových ohňů
OPBH	Obvodní podnik bytového hospodářství
PVC	Polyvinylchlorid
H2O	Chemický vzorec pro vodu
LVT	Liberecké výstavní trhy
DKP	Drobné a Krátkodobé Předměty
V3S	Vojenské vozidlo
OK	V pořádku
FOK	Film, Opera, Koncert
ČSAD	Československá autobusová doprava
PKO	Pražská kulturní organizace
OÚNZ	Obvodní ústav národního zdraví
WC	Water Closet = toaleta

TBC	<i>Tuberkulóza</i>
RTG	<i>Rentgen</i>
EKG	<i>Elektrokardiograf</i>
EEG	<i>Elektroencefalograf</i>
ČSD	<i>Československé dráhy</i>

Na úvod této diplomové práce jsem jako extrémní případ použití zkratk v češtině vybrala text písničky Ivana Mládka s příznačným názvem *Zkratky*. Tato píseň žertovným způsobem ilustruje fakt, že zkratky jsou nedílnou součástí naší reality. V sedmi slokách autor použil celkem třicet devět zkratk, přičemž mnohé z nich (zejména ty politické) se již nepoužívají. Některé z nich již zanikly, jiné existují dodnes a jistě se mezi těmi devětatřiceti najdou takové, jež běžně používáme, ale jejich plný význam neznáme. Většina je z českého prostředí (TK, FKO), některé z angličtiny (MG, WC), latiny (CSc.) nebo němčiny (BMW, DKW). Termín „zkratka“ v případě této písně není lingvisticky správně použit, nejedná se o zkratky, nýbrž akronymy (např. OÚNZ) a monogramy (STK, PVC, atd.), avšak běžně se používá ve smyslu akronymů, monogramů, zkratk i zkrácených slov.

Jedním z cílů mé práce je rozřadit a definovat jednotlivé druhy- akronymy, monogramy, zkratky, splynuliny a zkrácená slova. Splynuliny a zkrácená slova nejsou předmětem zkoumání, pouze doplňují celkový přehled, a proto se jim budu věnovat pouze okrajově.

V teoretické části se kromě definic jednotlivých druhů dále zabývám poměrem akronymů, monogramů a zkratk, a to ve třech oblastech: beletrie, novinové inzeráty a časopisy. Zajímalo mě, zda existují oblasti, kde převažují monogramy a akronymy, resp. zkratky. Dále se soustředím na způsob psaní- existují-li přesná pravidla, výjimky, měnil-li se způsob psaní v průběhu času- a interpunkci. Další kapitolou je tvoření plurálových a přivlastňovacích forem, kde je mým cílem zjistit, jestli se plurál a přivlastňování u akronymů, monogramů a zkratk tvoří stejně jako u slov. Následující kapitola se zabývá výslovností. Velmi zajímavou kapitolou je srovnání angličtiny s češtinou, zde zkoumán rozdíly v pravidlech psaní a názvosloví obou jazyků. Na konkrétních příkladech také srovnávám frekvenci užívání akronymů, monogramů a zkratk v angličtině a češtině. Podklady pro teoretickou část byly řidké, podrobněji se akronymy, monogramy a zkratkami zabývá pouze David Crystal v *The Cambridge*

Encyclopedia of the English Language. Proto věřím, že největším přínosem teoretické části bude první přehledné a úplné zpracování tohoto tématu.

Více jak pět set excerpt, které jsem si vyhledala pro praktickou část diplomové práce, mi slouží jako podklad pro zkoumání následujících tří funkčních stylů: textové zprávy, obchodní korespondence a nová slova, resp. akronymy, monogramy a zkratky, které se objevily v posledních dekáдах dvacátého století. Důležitým hlediskem při výběru daných funkčních stylů byla jejich aktuálnost a užitečnost pro zkoumání a následné zpracování.

Textové zprávy jsou velmi specifickou oblastí, kde se zkratky, monogramy a akronymy používají v hojné míře. Protože tato oblast nebyla dosud uceleně prozkoumána, je mou snahou ji na konkrétních příkladech popsat. Je třeba si uvědomit, že pravděpodobně neexistuje žádná literatura k tomuto tématu, a tudíž své závěry mohu opřít pouze o empirické zkoumání a internetové zdroje. Také jsem přesvědčena, že se jedná o tak obsáhlé téma, že by vystačilo na samostatnou diplomovou práci.

Rozvoj vědy a technologie v posledních několika dekáдах nám přináší spoustu nových výrazů. Hledisko aktuálnosti tedy bylo nejdůležitější při výběru dalšího funkčního stylu: nová slova, resp. akronymy, monogramy a zkratky. Nebylo opět v možnostech této diplomové práce obsáhnout zcela toto téma. Nicméně byly vybrány výrazy, které se běžně používají převážně ve zkrácené formě a jejich plný význam může být většinou neznámý (např. AIDS- *Acquired Immune Deficiency Syndrome*), nebo výrazy, které jsou velmi aktuální a odrážejí současnou realitu (např. POSSLQ- *Partner of Opposite Sex Sharing Living Quarters*).

Třetím funkčním stylem je obchodní korespondence. Také v tomto formálním stylu se vyskytují velmi specifické akronymy, monogramy a zkratky. Mým cílem bylo tyto výrazy popsat společně s pravidly, kde a jak dané výrazy správně použít.

2. Úvod teoretické části

a. *After making his way across the **Crypto** floor and stepping into the **Sys-Sec lab**, he immediately knew something was not right.*¹

b. *Single mum, 42yr, **GSOH WLTM** male, for **LTR***²

c. *Nothing can be done about the fact that Locke, Montesquieu and other **DWEMs** were important and African, Latin and Asian philosophers were not, as sources of the American Revolution.*³

d. *hi m8 u k?-sry i 4gt 2 call u lst nyt-y dnt we go c film 2moz*⁴

Na úvod teoretické části jsem vybrala čtyři krátké texty. Druhý a třetí text jsou celkem srozumitelné úryvky. Můžeme vyvodit, že se v druhém textu jedná o část inzerátu a třetí text se zabývá filozofií. Ale bez slovníku zkratek lze jen těžko odhadnout jaké kvality očekává žena od muže (b), nebo kdo jsou ostatní *DWEMs* (c).

První text (a) je ukázkou z bestselleru *Digital Fortress* spisovatele Dana Browna. Čtvrtý text (d) trochu připomíná šifru, ale jsou v něm nezkrácená slova: *hi, call, we go a film*.

První ukázka ilustruje fakt, že zkratky a zkrácená slova se objevují také v beletrii. Konkrétně nový román Dana Browna *Digital Fortress*, který se odehrává v prostředí kryptografické společnosti, je monogramů, akronymů a zkrácených slov plný. Podrobněji se jím zabývám v kapitole o poměru akronymů, monogramů a zkratek. V jedné jediné větě z knihy jsou čtyři zkrácená slova: *Crypto- Cryptography, Sys-System, Sec- Security, lab- laboratory*.

Pokud si půjdete podat výše uvedený inzerát, bude Vám napočítáno celkem čtyřicet jedna znaků, za předpokladu, že se nepočítají mezery. Ovšem původní text má znaků celkem sedmdesát pět a zní: *Single mum, forty-two-year, good sense of humor would like to meet male, for long-term friendship*. Zkrácením bylo ušetřeno téměř polovina místa. Ušetřit prostor- za každý znak se platí- je v inzerátech klíčové.

Třetí úryvek byl převzat z *Oxfordského slovníku nových slov*, a akronym *DWEMs* znamená *Dead White European Males*, přičemž koncové *s* není součástí

akronymu, a proto se píše malým písmem. Tento akronym se objevil ve dvacátém století a odráží módu tvoření zkratk posledních desetiletí.

Čtvrtý úryvek je ukázkovým příkladem textové zprávy. Má šedesát dva znaků. O celou polovinu méně než jeho přepis. Přeložený do „standardní“ angličtiny vypadá takto:

Hi mate. Are you okay? I am sorry that I forgot to call you last night. Why don't we go and see a film tomorrow? Okay je vlastně také zkratkou, která se velmi ujala a málokdo ví, že znamená *All correct*.

Všechny čtyři texty jsem vybrala záměrně tak, aby poukazovaly na různorodost zkratk a oblastí, kde se vyskytují. Zaměřila jsem se především na publicistiku (novinové inzeráty a články), textové zprávy, beletrii a internet.

Žádný z mých zdrojů nebyl starší dvaceti let. Snažila jsem se o co největší aktuálnost. Používání zkratk v textových zprávách zažívá skutečný boom, který souvisí s rozvojem technologií. Internet a jeho zkratky (alespoň ty základní) se stávají součástí našeho života. Jeden z bestsellerů současnosti, román *Digital Fortress*⁵ od Dana Browna, jehož děj se odehrává v prostředí *National Security Agency* (NSA), obsahuje přibližně šedesát zkratk. Jedna z úspěšných kapel populární hudby nese název R.E.M. (*Rapid Eye Movement*) a vybrala si ho proto, že v této fázi spánku se údajně zdají sny. Mimochodem, slovo OK čili *Okay* velmi zdomácnělo i v češtině a běžně se používá jak v hovoru tak v textových zprávách.

3. Zkratky (*abbreviations*), zkrácená slova (*clipped forms, shortened words*), akronymy (*acronyms*), monogramy (*initialisms*), splynuliny (*blends*)

Zkratky obecně jsou velmi módním a častým jevem současné angličtiny. Mají nezastupitelné místo v počítačové mluvě (*IT Talk*), medicíně, textových zprávách (*Txt Talk*) a na novinových stránkách, v televizních seriálech (seriály ze špionážního prostředí, např. americký seriál *U.N.C.L.E.*) a na stránkách beletrie.

Seznamy zkratk lze nalézt jako přílohy mnoha slovníků, nebo vycházejí samostatné slovníky zkratk (*The Penguin Dictionary of Abbreviations*⁶) a na internetu existují specializované překladače zkratk pro jednotlivá odvětví.

Kolik je vlastně zkratk? Publikace *The Acronyms, Initialisms and Abbreviations Dictionary* z roku 1987 uvádí čtyři sta tisíc hesel⁷. Mnoho zkratk má několik významů, podle toho, v jakém odvětví ji použijeme. Jen pro akronym (*acronym*) AA a jeho jiné varianty (např. A/A, aa, A and A, apod.) je ve slovníku přes sto hesel.

Namátkou vybráno:

AA- *Adoption Act*

AA- *Adrenal Autoantibody*

AA- *Amazing Stories* (publikace)

AA- *Anglo-American*

aa- *Amino Acid* (biochemie)

A to A- *Air to Air*

AA- *Apollo Applications* (NASA)

Důvody rozmachu používání zkratk jsou zcela jasné. Jde především o jazykovou ekonomičnost. Názvy organizací a institucí se převážně používají jako zkratky. Jen málokde se v novinovém článku objeví plná forma akronymu NATO- *North Atlantic Treaty Organization* nebo Unicef- *United Nations Children's Fund*. Nezkrácená forma pak bývá často mnoha lidem neznámá. Domnívám se, že u výše uvedených akronymů by většina byla schopna uhádnout jejich plnou formu, ovšem mnoho zkratk se skutečně používá jako slovo, a povědomí o jeho původu se ztrácí. Krásným příkladem je *radar- radio detection and ranging* (od slova *laser* došlo pomocí *back-formation* k odvození slovesa *to lase-* vysílat laserový paprsek) a dnes tak

populární *scuba diving* neboli potápění s přístrojem (*scuba- self contained underwater breathing apparatus*). Víte například, že používáte-li WC /*dabl ju: si:/*, používáte vlastně *water closet*?

Neznalost plné formy zkratk často vede k tzv. RAS syndromu (*RAS syndrome*⁸). RAS je TLA akronym (TLA je akronym pro *Three Letter Acronym*) a znamená *Redundant Acronym Syndrom syndrome*. Již sám název napovídá, že se jedná o běžnou chybu, kdy kvůli neznalosti významu zkratky se použije klíčové slovo již obsažené v samotné zkratce:

ABS system- Anti-lock Braking System system

HIV virus- Human Immunodeficiency Virus virus

Microsoft MS-DOS Operating System- Microsoft Microsoft Disk Operating System operating system

PIN number- Personal Identification Number number

RAS syndromem a TLA zkratkami se zabývám podrobněji v jiné kapitole.

Dalším důvodem častého výskytu zkratk je, že jejich použitím dává člověk najevo své „know-how“ daného oboru. Dva počítačová experti spolu mluví úplně jiným jazykem, kterému laik neporozumí právě pro množství zkratk. Pro ně by bylo přinejmenším podivné bavit se o *random-access memory* (RAM) nebo *disk operating system* (DOS).

Dnešní teenageři mohou s klidem nechat rodiče pročítat své textové zprávy, protože oni „*njoy n spk txtN eng. - enjoy and speak texting English*“. K neuvěřitelnému zkracování je vede jednak snaha ušetřit prostor, a jednak vytvářejí určitou komunitu s vlastním jazykem. Konkrétně v této oblasti se zkratkami vůbec nešetří a invence jejich autorů je opravdu veliká.

Ačkoliv se může zdát, že zkratky se začaly používat teprve v posledním století, není to pravda. Akronymy a monogramy jsou poměrně nedávným lingvistickým fenoménem, populárními se staly až ve dvacátém století. Nicméně za jeden z prvních akronymů lze označit řecké slovo *ichthus* (ryba), která je symbolem křesťanů. Ryba (*ichthus*) je v řečtině akronymem pro *Iesous CHristos THEou (h)Uios Soter* neboli *Jesus Christ, Son of God, Saviour* a poprvé se objevuje ve druhém století našeho letopočtu v římských katakombách⁹. Být křesťanem v dobách Neronových bylo životu

nebezpečné, a tak symbol ryby namalovaný do prachu byl tajným poznávacím symbolem křesťanského společenstva a zůstal jím dodnes.

3.1. Akronymy a monogramy

Monogramy jsou zkratky vzniklé z počátečních písmen původní formy(a.) nebo z více počátečních písmen(b.) nebo z jiných písmen slova(c.). Odtud anglický název *initialisms* (*initial*- slovo latinského původu *initium*, začátek¹⁰). Vyslovují se jednotlivá písmena:

- a. *BBC* /bi: bi: si:/ - *British Broadcasting Corporation*
MP /em pi:/ - *Member of Parliament*
USA /ju: es ei/ - *United States of America*
- b. *PhD* /pi: ejč di:/ - *Philosophy Doctor*
- c. *TV* /ti: vi:/ - *television*

Někteří autoři (např. David Crystal v *The Cambridge Encyclopedia of the English Language*) uvádí termín *initialism* (česky monogram) samostatně jako druh zkratky, jiní (např. Randolph Quirk a Sidney Greenbaum v *A University Grammar of English*) je považují za druh akronymu (*acronym*)¹¹. Jiný název pro tento typ je *alphabetism*. Vilém Mathesius v Obsahovém rozboru současné angličtiny nerozlišuje akronymy a monogramy, označuje je jako zkratková jména.

Mathesius Vilém: Obsahový rozbor současné angličtiny, nakl. ČSAV, Praha 1961, str.37

Akronymy (*acronym*- z řeckého *akros*, krajní a *onoma*, jméno) jsou zkratky, jež se tvoří stejně jako monogramy, ale narozdíl od nich se čtou jako jedno slovo, např. *NATO* /netou/, *laser* /lejzr/, *UNESCO* /ju:neskəu/. Akronymy nikdy nejsou odděleny tečkou, monogramy mohou být, a to hlavně v starších textech¹². Používání teček se věnuji podrobně v jiné kapitole.

Jak již bylo zmíněno, plná forma je často veřejnosti neznámá a akronymy jako *laser*, *radar* nebo *scuba* mají status slova- píše se malými písmeny a tvoří například různé složeniny: *scuba diving*, *laser printer*, *radar operator*. V použitém překladovém slovníku zkratk¹³ z roku 1989 ani není uvedeno, že se jedná o akronymy a tři pro ilustraci vybraná slova jsou zde psána velkými písmeny a s tečkami, tj. nemají status slova:

- *L.A.S.E.R.* - *light amplification by stimulated emission of radiation*
- *RADAR* - *radio detection and ranging*
- *S.C.U.B.A.* - *self contained underwater breathing apparatus*.

Existuje termín anakronym¹⁴ (*anacronym*- z *anachronism* a *acronym*) vztahující se právě k akronymům, jejichž původní význam je zastaralý, a tudíž většině lidí neznámý.

Některé zkratky stojí na pomezí monogramů a akronymů. *Unidentified Flying Object* může být akronym („you foe“) nebo monogram („U F O“). Záleží tedy na kontextu a mluvčím, jakou výslovnost zvolí. Dalšími příklady jsou:

- *FAQ*: („fack nebo F A Q“) *Frequently asked questions*
- *SQL*: („sequel nebo S Q L“) *Structured Query Language*
- *IRA*: („ira nebo I R A“) *Irish Republican Army* (akronym) nebo *Individual Retirement Account* (monogram nebo akronym)

Akronymy a monogramy se hlavně uplatňují ke zkrácení názvů organizací, protože jejich časté používání (například v novinách) si tento tvar přímo vyžaduje. Krásným příkladem používání zkratk v politice je vládní období amerického prezidenta Franklina D. Roosevelta, za jehož vlády se zkracoval každý politický termín a jeho kritici to nazývají „písmenkovou polévkou“ (*alphabet soup*).¹⁵ Uvádím několik příkladů:

- *NRA*- *National Recovery Administration*
- *CCC*- *Civilian Conservation Corps*
- *TVA*- *Tennessee Valley Authority*

Dále se monogramy používají pro zkrácení křestního (P. Doherty nebo P Doherty- psaní interpunkce závisí na tiskařském stylu a podrobněji se jím zabývám v samostatné kapitole) nebo v některých případech celého jména (JFK airport, FDR's New Deal). Takovéto monogramy se píší velkými písmeny, ovšem lze najít i výjimky, jež ale přičítám spíše touze o moderní vzhled daného periodika:

„**kd** (*Kathryn Dawn*) became friends with legendary singer Roy Orbison towards the end of his life. One of his last recordings was a duet with **kd** of the last classic song *Crying*.“ *Eve: October 2004 (p.21)*

Jeden akronym má mnohdy více významů, které se používají dle kontextu v různých oborech a odvětvích lidské činnosti a pro znalost správného významu je třeba znalostí daného oboru.

V některých případech se akronym či monogram názvu společnosti stane preferovanějším než plný název, a to hlavně proto, že původní název nevystihuje aktuální stav.

- KFC- Společnost *Kentucky Fried Chicken* již dávno neprodává jen smažená kuřata a po nedávných vlnách ptačí chřipky je preferování akronymu jistě logickým obchodním tahem.
- BP- Britská naftařská společnost *British Petroleum* dává svému názvu jiný význam- „beyond petroleum“. Chce tím vyjádřit, že je již něco více než společnost prodávající naftu.
- GOP- Označení republikánské strany ve Spojených státech, slovní význam je *Grand Old Party*.
- Unicef- dříve *United Nations International Children's Emergency Fund* a nyní *United Nations Children's Fund*

Nadužívání akronymů někdy vede k vymýšlení vtipných „neoficiálních“ významů. Tak například v knize *Digital Fortress* Dana Browna jeden z hrdinů žertuje o povaze NSA (*National Security Agency*):

„Apparently not only did the NSA exist, but it was considered one of the most influential government organizations in the world.....Only three percent of Americans were even aware it existed. „NSA,“ his buddy joked, “stands for No Such Agency.“¹⁶

Jindy podle jednoho módního akronymu (VIP- *Very Important Person*) vznikne příbuzný, žertovný akronym:

“Having four boys and only one girl, she does get spoiled- but if I carry on indulging her she will end up a VIB (Very Important Brat).”¹⁷

Příkladem z českého prostředí je akronym Veřejné Bezpečnosti- VB, kterému lidé přiřkli neoficiální hanlivou podobu.

V šedesátých letech dvacátého století se v Americe objevuje fenomén televizních špionážních seriálů (např. *The man from U.N.C.L.E.*)¹⁸, v kterých se hojně nadužívá akronymů a monogramů pro názvy fiktivních tajných organizací. Seriál *The Man from U.N.C.L.E.* vysílala americká NBC od září roku 1964 do ledna roku 1968. Fiktivní organizace U.N.C.L.E. neboli *United Network Command for Law and*

Enforcement bojuje s jinou špiónáží organizací THRUSH o nadvládu nad světem. Význam THRUSH nebyl nikdy plně objasněn, ale v jedné z novel napsané podle seriálu se spekuluje, že se jedná o *Technological Hierarchy for the Removal of Undesirables and the Subjugation of Humanity*.

Autoři zmíněných akronymů měli smysl pro humor a zdá se, že zkrácená forma je důležitější než její plný obsah, který často postrádá hlubší smysl.

3.1.1. TLA (three-letter acronym nebo three-letter abbreviaton)

TLA je zkratka mající tři znaky a je velmi častým typem v technické terminologii, v mezinárodních kódech zemí, měn, apod. Proto jsem se rozhodla věnovat jim samostatnou kapitolu. Podle mého názoru je překlad TLA- *three letter abbreviation* správnější, bereme-li v potaz, že některé TLA názvy nejsou akronymy, ale monogramy (např. IBM).

Tento termín pochází z devadesátých let minulého století a začal se používat na internetu.¹⁹ Zde jsem také našla názvy pro víceznakový akronym:²⁰

FLAB (Four Letter Abreviation)

ETLA (Enhanced TLA)

VLFLA (Very Long Five Letter Abbreviation)

ATLA (Another Three Letter Abbreviation)

Je jasné, že výše uvedené termíny jsou spíše vtipnou invencí jejich autorů, kteří tím možná chtěli poukázat na nadměrné užívání zkratk. Nicméně se domnívám, že zde mají své místo právě z tohoto důvodu.

Kategorie TLA (v různých oblastech lidské činnosti):

Automobilismus: *ABS, BMW, SUV*

Bankovníctví: *PIN, ATM*

Drogy: *THC, LSD*

Počítač: *RAM, ROM, DOS, SQL, AOL, MSN, PAL*

Vlastní jména: *JFK, FDR*

Organizace: *IBM, KFC, WTO*

Politika: *DOD, CIA, FBI, MI5, MOD, SIS*

Sport: *NBA, NHL, IOC*

Televizní společnosti: *ABC, CBS, CNN, HBO, MTV, UPN, NBC*

Kódy zemí: *FRA, GBR, GER, USA, JAP*

Kódy měn: *USD, CZK, RUR*

Různé: *SAD, BSE*

3.1.2. RAS syndrom (*RAS syndrome*)²¹

Jak již bylo zmíněno, souvisí RAS syndrom neboli *Redundant Acronym/Abbreviation Syndrome syndrome* s častou neznalostí uživatelů nezkrácené formy akronymů a monogramů. Z názvu tohoto fenoménu je zřejmé, že se většinou opakuje poslední klíčové slovo, které je ve výrazu obsaženo. Typický příkladem je spojení „PIN number“. PIN neboli *Personal Identification Number* je velmi frekventovaným akronymem, ale ne všichni si uvědomují jeho význam. PIN je druh čísla, takže pro ty, co nevědí, že znak N v této *noun phrase* stojí za *Number*, tuto skutečnost zopakují: „PIN number“.

Jedním z důvodů RAS syndromu může být i snaha o odlišení dvou výrazů: *a pin* (špendlík, jehlice) a PIN (osobní identifikační číslo).

Používání výrazu „PIN number“ je skutečně běžné, avšak v bankovním styku by působilo značně neprofesionálně. Správným výrazem by byl PIN code neboli *Personal Identification number code*, protože PIN je vlastně číselným kódem.

Jindy je příčinou RAS syndromu snaha odlišit dva výrazy. AC může podle kontextu znamenat *air conditioning* nebo *alternating current*, a tak *AC current* určuje zřetelně plnou formu. U výrazu *CNN network* je reduplikace klíčového slova také obhajitelná, akronymy a monogramy se často stávají obchodními značkami, takže v tomto případě je akronym CNN vlastně brán jako adjektivní přívlastek.

Je tedy *SMS message* příkladem RAS syndromu? *SMS message* neboli *Short Message Service message* nelze brát jako RAS syndrom, protože se neopakuje klíčové slovo, tj. *Short Message Service* je název služby, která zprávy poskytuje. RAS syndromem by naopak bylo *SMS service* neboli *Short Message Service service*.

Pokud píšeme dopis a chceme, aby adresát odpověděl co nejdříve, je chybou psát „please RSVP“. RSVP je francouzsky *répondez s'il-vous-plait* a tento monogram v sobě už francouzské „prosím“ obsahuje.

Dále uvádím několik příkladů RAS syndromu²²:

ABS system- Anti-lock Braking System system

ASB Bank- Auckland Savings Bank bank

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNA -8-
Husova 458, 370 05 České Budějovice

CD-ROM disc- Compact Disc- Ready Only Memory disc
HIV virus- Human Immunodeficiency Virus virus
IM message- Instant Message message
ISBN number- International Standard Book Number number
IT technologies- Information Technology technologies
LCD display- Liquid Crystal Display display
MS-DOS operating system- Microsoft Disk Operating System operating system
PDF format- Portable Document Format format (PDF file je akceptovatelné)
PIN number- Personal Identification Number number
RDC car- Rail Diesel Car car
SAM missile- Surface-to-Air Missile missile

3.2. Zkratky

Zvláštním případem jsou zkratky, které se jako zkratky vyskytují pouze v písmu, ale v mluveném projevu se vyslovují jako plné slovo. Tento typ zkratk se hojně používá v inzerátech (*pvt pool- private pool, yr- year*), textových zprávách (*Pls- please, Spk- speak*), titulech (*Prof.-Professor, Col.- Colonel, Mr- Mister, Dr- Doctor*, apod.) a mírách objemu, váhy a délky (*kg- kilogram, sq- square, s- second, Hz- Hertz*). Pravidly a výskytem se zabývám konkrétněji v kapitole o oblastech textových zprávách. Do této skupiny patří i zkratky latinského původu jako *a.m. (ante meridiem)*, *p.m. (post meridiem)*, *e.g. (exempli gratia)*, *etc (et cetera)*, jež Angličané čtou prostě *in the morning, in the afternoon, for example, and so forth*.

3.3. Splynuliny

Český překlad slova *blend* je splynulina či kufříkové slovo. Dále se lze setkat s označením *portmanteau word*. Tento název vymyslel a poprvé použil Lewis Carroll v knize *Through the Looking Glass, and What Alice Found There* (1871). Jedna z postav, Humpty Dumpty, vysvětluje Alence původ slova *slithy*: „*Well, 'slithy' means 'lithe and slimy'....You see it's like a portmanteau- there are two meanings packed up into one word.*“²³

Skutečně, portmanteau pochází z francouzského *portemanteau*- cestovní brašna, která měla dvě části (odtud český ekvivalent „kufříkové slovo“). Původní význam slova jako typu cestovního zavazadla z angličtiny vymizel.

Jak název napovídá, splynulina vzniká splynutím dvou slov, přesněji řečeno splynutím lexémů v jeden, přičemž z obou lexémů zůstane dostatečná část, aby byly patrné původní elementy. Dochází tedy ke spojení dvou zkrácených slov a novotvar si zachovává význam obou. Zpravidla dochází k sloučení první části prvního elementu a poslední části druhého elementu (**smoke+fog**). Druhý element je významově řídicí složkou, takže např. *brunch* (breakfast a lunch) je druh brzkého oběda a ne pozdní snídane, tj. nelze vytvořit splynulinu **lunkfast*. Podobně *toytoon* je karton používaný pro balení hraček a nikoliv druh hračky. Někdy se zkracuje jen jeden element (*Amway-American way*).

Splynuliny jsou velmi populární záležitostí, ale životnost některých z nich je omezená. Vyskytují se ve vědě, technice, televizi a pop kultuře. Velmi módní je nyní výraz metrosexuál (z anglického *metrosexual*) označující nový typ muže: heterosexuála, který o sebe dbá stejně pečlivě jako ženy. Můžeme se domnívat, že mnoha čtenářkám *Cosmopolitanu* vrtá hlavou, co mají metrosexuálové společného s veřejnou dopravou hlavního města Prahy- metrem. Samozřejmě nic, neboť se jedná o splynulinu slov *metropolitan* a *heterosexual*). Novotvar *limon* (*lime* a *lemon*) je registrovaný obchodní společností Sprite a má zdůraznit, že nápoj stejného názvu spojuje chuť limetky a citrónu. Arnolda Swarzeneggera provází jeho úspěšná filmová kariéra i v politice, přezdívá se mu *Governator* (*Governor+Terminator*). Přípona -nator nese subjektivní zabarvení a používá se i u nás: úspěšný český hokejista Dominik Hašek je fanoušky nazýván Dominátorem a dokonce vstoupil do světa obchodu se sportovní značkou Dominator.

Jiné splynuliny se staly součástí základního lexika a mnoho lidí je považuje za trefná slova vyjadřující jistý jev a situaci, aniž by věděli, že jde o uměle vytvořený novotvar: *motel* (*motor+hotel*), *smog* (*smoke+fog*), *transistor* (*transfer+resistor*), *moped* (*motor+pedal*), apod.

Pro zajímavost uvádím krátký výčet splynulin, standardních i méně standardních:

- obecné splynuliny

anacronym- anachronism+acronym

avionics- aviation+electronics

banoffee- banana+toffee (druh dezertu)

bionic- biology+electronic

brunch- breakfast+lunch

chunnel- Channel+tunnel

cyborg- cybernetic+organism

electrocution- electricity+execution

lupper- lunch+supper

metrosexual- metropolitan+heterosexual

moped- motor+pedal

sitcom- situational+comedy

- reklamní a televizní splynuliny

advertainment- advertising+entertainment

Amway- American+way

docudrama- documentary+drama

limon- lime+lemon

multiplex- multiple+cineplex

tramedy- trauma+comedy

- politické, ekonomické a jiné splynuliny

Benelux- Belgium+Netherlands+Luxembourg

Boshington- Boston+Washington

Calexico- California+Mexico

Clintomics- Clinton+economics

gerrymander- Gerry+salamander (Elbridge Gerry byl americkým politikem a proslul upřednostňováním svých politických přátel. Jeho volební okrsek připomínal tvarem mloka. *Gerrymander* je sloveso nebo podstatné jméno)²⁴

Governator- Governor+Terminator

Oxbridge- Oxford+Cambridge

Utaho- Utah+Idaho

- portmanteaus Lewise Carrolla²⁵

brillig- begin+broiling („four o'clock in the afternoon- the time when you begin broiling things for dinner“)

chortle- chuckle+snort

slithy- lithe+slimy

mimsy- flimsy+miserable

frumious- fuming+furious

burbled- bubbled+gurgled

galumphing- gallop+triumphantly

frabjous- fabulous+joyous

3.4. Zkrácená slova

a. *Vets fight for right.*

b. *Will you hurry up, Doc?*

c. *She had graduated from an exclusive girls' prep school.*

d. *I crossed the tram line.*

e. *Company perks*²⁶

Slova v angličtině mají tendenci k monosylabismu a zkracování slov (*clipping*) je v tomto jazyce, zejména hovorové angličtině, velmi oblíbené. Výše uvedené příklady zkrácených slov jsou převzaty z novin (a. a b.), beletrie (c. a d.) a učebnice angličtiny (e.).

Zásady, podle kterých se zkracování provádí, jsou různé. Někdy se uchovává slabika koncová (*phone- telephone, bus- omnibus*), jindy počáteční (*doc- doctor, prep- preparatory*), nebo slabika uprostřed slova (*flu- influenza, fridge- refrigerator*). Některá zkrácená slova uchovávají znaky z více částí slova (*maths- mathematics*). V některých případech dochází ke změnám v hláskování: *perks- perquisite*. Někdy se ke zkrácenému slovu přidávají přípony, a to hlavně v neformálním stylu (*telly- television, fresher- freshman*). U výrazu *tram- tramway* jde o zkrácení základní (*elementary*), tj. vynechá se jeden z prvků kompozita nebo spřežky. Podobně se zkracuje slovní skupina *motor car- car, head master- head*.²⁷

Ve většině pramenů se používají termíny jako *clipped forms, clipping, shortened word*, ale Vilém Mathesius v *Obsahovém rozboru současné angličtiny* uvádí odlišnou

terminologii i rozdělení zkrácených slov, což lze zdůvodnit stářím tohoto pramene (1961):

„Zkrácená slova, která vznikají takovýmto spojením počátečních slabik nebo písmen (YMCA, ABC), označují se často jako *clipped words*, *clippings*, kdežto zkrácená slova vzniklá vynecháním jistého počtu slabik jediného slova (jako *bus*, *zoo*) nazývají se obvykle *stump words*.“²⁸

Některá zkrácená slova se rychle institucionalizují a používají se jak ve formálním tak neformálním stylu (*phone*, *bus*, *car*, apod.). Velmi frekventované jsou zkrácené formy křestních jmen (např. *Elisabeth*- *Lisa*, *Bethy*, *Lisbet*, *Lisbeth*, *Liz*, *Liza*).

4. Back-formation a ellipsis

Pro úplnost teoretické části považuji za nutné zmínit zde i tzv. *back-formation* a *ellipsis*. Ovšem podrobněji se jimi už nezabývám, neboť nejsou předmětem zkoumání této diplomové práce.

Back-formation přispívá do jisté míry ke zkracování slov. Spočívá v tom, že od slova, které zdánlivě vypadá jako odvozené, se opravdu dodatečně vytvoří základ, od něhož bylo zdánlivě odvozeno. Slovo *editor* zdá se být odvozeno od *edit*, i když ve skutečnosti *editor* je původní výraz. Podobně z *television* vzniklo *televise*, z *baby-sitter* je *baby-sit*. Díky *back-formation* nevznikají jen slovesa, ale i jiné slovní druhy: od podstatného jména *difficulty* vzniklo přídavné jméno *difficult*.²⁹ *Back-formations* vznikají v důsledku potřeby vyjádřit určitou skutečnost a mnoho z nich je jen momentálními novotvory, které brzy upadnou v zapomnění.

Ellipsis

Vynechání (*ellipsis*) částí slova je dalším jevem, který přispívá ke zkracování slov. Od zkracování slov (*clipping*) ho odlišují dva důležité rysy. Vynechává se slabika, předložka či jen znak a vynechaná část je často nahrazena apostrofem:

(Of) course he's there

He did it 'cause he wanted to

*'Fraid I won't be there*³⁰

Vynechání (*ellipsis*) je třeba odlišit od kontrakce (*contraction*), což je gramatický jev (*won't- will not, can't- cannot*). Vynechání se vyskytuje hlavně v neformálním projevu.

5. Psaní velkých a malých písmen

Pravidla pro psaní zkratk, akronymů a monogramů není lehké stanovit. Například pro výraz „public limited company“ lze najít tyto variace: *PLC*, *plc*, *p.l.c.*, *Plc*. Neexistují tedy striktní pravidla a nejzřetelněji se to projevuje právě v novinových článcích, kde co titul, to jiný tiskařský styl. Následující pravidla jsem tedy definovala podle nalezených zkratk, akronymů, apod. a není vyloučeno, že existují i jiné variace.

Obecně lze konstatovat, že pokud začíná původní slovo velkými písmeny, má i jeho zkratka velké počáteční písmeno:

Lev. Leviticus

Dec. December

Inc. Incorporated

Akronymy se mohou psát velkými písmeny nebo s počátečním velkým písmenem, monogramy se píší velkými písmeny:

NATO nebo *Nato*

SARS nebo *Sars*

Unicef nebo *UNICEF*

ale *BBC* ne **Bbc* (výjimka: *TV* nebo *Tv*)

USA nebo *U.S.A.* ne **Usa*

INC- *Indian National Congress*

Používání velkých písmen u akronym vylučuje jejich záměnu se slovem:

„*Dough McAvoy, general secretary of the NUT, said Mr Clarke, should have scrapped the tests.*“³¹

„*You should discuss with your surgeon the prothesis he or she intends to use and check with them that it is one that meets the NICE criteria.*“³²

Pokud je součástí akronymu i předložka, píše se malým písmem nebo není v akronymu vůbec zahrnuta nebo je nahrazena číslicí:

MoD- *Ministry of Defence*

DfID- *Department for International Development*

FCO- Foreign and Commonwealth Office

g2g- got to go (textová zpráva)

Tituly či iniciály se vždy píší počátečními velkými písmeny:

Lt.Col. Capt. Det Insp

Mr Mrs

JFK YSL J.R. Pearson

ale výjimky existují: *kd* (Kathryn Dawn)

Psaní velkých a malých písmen někdy může odlišit i význam:

Bn- batalion ale *bn (billion)*

Inc.- Incorporated ale *INC- Indian National Congress*

Zvláštním případem jsou slova, která obsahují zkratku *e (electronic)*. Ta se povětšinou píše malým písmem, zbytek velkým:

eBay

eTwinning

eLearning

ale *e-mail*

Zkratky jednotek váhy, délky, objemu apod. se píší malými písmeny a mezi číselnou hodnotou a jednotkou není žádný prostor:

kg- kilogram

s- second

sq- square

m- minute

ale *Hz- Hertz*, *O- oxygen*

100mph 100m 10cm

6. Používání interpunkčních znamének

Zkratky jsou většinou psány s tečkou na konci. Pokud zkratka obsahuje koncové písmeno, interpunkce se nepoužívá. Akronymy, které se čtou jako jedno slovo, se s tečkou nepíší, monogramy a iniciály jmen ano:

Mr. Lewis

etc.

T.S. Eliot

U.S.A.

F.H.S.

Můžeme se ovšem setkat i s tímto způsobem psaní:

Mr Lewis

Etc

T S Eliot

USA

FHS

Různá média se totiž řídí různými pravidly. Psaní či vynechání interpunkčních znamének se liší nejen podle britské a americké angličtiny, ale také jednotlivých periodik. Každé noviny dodržují jiný stylistický úzus. Pravidla se mění nejen díky geografickému, ale také historickému posunu. Zatímco dříve se například dávalo přednost psaní teček v akronymech a monogramech (*L.A.S.E.R.*, *U.S.A.*), aby se tak odlišily od slov, nyní se používají méně často (*USA*, *laser*). Interpunkční znaménka se vynechávají především v inzerátech, titulcích a novinách obecně, zatímco interpunkce se používá ve formálnějším stylu. I to však není vždy dodržováno, akceptovatelných variací bývá především u názvů organizací více (např. *Nato*, *NATO*, *N.A.T.O.*) Jak již bylo zmíněno, preferované psaní akronymů bez interpunkce a malými písmeny může vést až k absorbování zkratky do běžné slovní zásoby (*laser*, *scuba*, atd.)

Americká periodika se řídí následujícími pravidly:

- dvouslovné zkratky jako například *United Nations* se píše velkými písmeny a s tečkami (*U.N.*) nebo velkými písmeny bez teček *personal computer* (*PC*), *compact disc* (*CD*)
- používání teček je častější než u britských novin (*P.C.*, *I.B.M.*, *P.R.*)

Britská periodika téměř upustila od používání interpunkčních znamének:

- tituly jako *Capt, Prof, PhD*
- zkratky zemí nebo měst: *USA, US, NY*
- slova se zřídka zkracují malými písmeny: *PR*
- iniciály: *FW de Klerk, GB Whiteley*

Tečka je nejčastěji používané interpunkční znaménko, dále se můžeme setkat s lomítkem / nebo pomlčkou - či symbolem &, který se používá tradičně v názvech společností, které vedou otec a syn (Hardy & son). Před interpunkčními znamínky (kromě symbolu &) se nedělá mezera. Jiné příklady:

N-vbl non-verbal

Q & A Question and Answer

A-level Advance level

H-bomb Hydrogen bomb

MB/sec MegaByte per second

Sys-Sec lab System Security laboratory

Pokud jsou součástí akronymů či jiných zkratk čísla, píše se cifrou a nejsou tedy například reprezentovány počátečním písmenem:

4GL- Fourth generation language

G77- Group of 77

7. Výslovnost

Jak již vyplývá ze samotného rozdělení, akronymy jsou zkratky, jež mají dostatečný počet samohlásek, aby se dali vyslovit jako slovo (*NATO*). Monogramy se narozdíl od nich vyslovují jako jednotlivá písmena (*BBC*). Některé zkratky nepatří ani do jedné ze skupin:

CDROM /see-dee-rom/

JPEG /jay-pag/

MS-DOS /em-es-dos/

Přehled různých způsobů výslovnosti u akronymů a monogramů:

- Vyslovují se jako slovo, obsahují pouze první písmena slov plného výrazu.

NATO: North Atlantic Treaty Organisation

SCSI: (scuzzy) Small Computer System Interface

laser: light amplification by stimulated emission of radiation

scuba: self-contained underwater breathing apparatus

- Vyslovují se jako slovo, ale obsahují více počátečních písmen.

*Interpol: **I**nternational **C**riminal **P**olice **O**rganization*

*Radar: **r**adio **d**etection **a**nd **r**anging*

*COSEC: **C**o-ordinating **S**ecretariat of the **N**ational **U**nions of **S**tudents*

- Vyslovují se buď jako slova či sekvence písmen, záleží na kontextu.

FAQ: Frequently asked questions /fack nebo ef-ay-kyu/

SQL: Structured Query Language /sequel nebo es-kyu-el/

VAT: Value added tax /vat nebo vee-ay-tee/

IRA: Irish Republican Army /ira/ nebo Individual Retirement Account

/eye-are-ay/

- Hybridní zkratky. Určitá část se vyslovuje jako sekvence písmen, jedná se většinou o souhlásky bez samohlásky, která by jinak umožnila výslovnost slovní.

JPEG: Joint Photographic Experts Group /JAY-peg/

IUPAC: International Union of Pure and Applied Chemistry /AYE-YOU-pac/

CD-ROM: Compact Disk-Read Only Memory /SEE-DEE-rom/

PDFORRA: Permanent Defence Forces Other Ranks Representative

Association /PEE-DEE-forra/

- Vyslovují se pouze jako sekvence písmen (monogramy) kvůli nedostatečnému počtu samohlásek.

BBC: British Broadcasting Corporation

DNA: DeoxyriboNucleic Acid

DNS: Domain Name System

ICBM: Intercontinental Ballistic Missiles

- Vyslovují se jako písmena, jež ale mají stejnou výslovnost jako slova (toho se také poměrně hodně využívá v textových zprávách, viz. kapitola 12.1)

YRUU: Young Religious Unitarian Universalists /WHY-ARE-YOU-YOU/

UFO: Unidentified Flying Object /YOU-foe/

- Monogram obsahuje více stejných písmen, výslovnost se zkracuje pomocí double, triple, apod.

AAA. American Automobile Association /triple-AY/

IEEE: Institute of Electrical and Electronics Engineers /AYE-triple-EE/

NAACP: National Association for the Advancement of Coloured People

/EN-double-AY-SEE-PEE/

- Zkrácení výslovnosti pomocí čísla je součástí monogramu.

3W nebo WWW: World Wide Web

3M nebo MMM: Minnesota Mining and Manufacturing Company

W3C: World Wide Web Construction

E³: Electronic Entertainment Exposition

- Zvláštní případ (plná forma prvního písmene akronymu a celý akronym jsou shodné):

VISA: VISA International Service Association

Zkratky jako takové se vyskytují pouze v písmu a čtou se jako slova. Často se vynechávají v písmu samohlásky a přesto lze ze souhlásek vyčíst o jaké slovo jde:

bldg- building

mfg- manufacturing

yds- yards

Ltd- Limited

Tento princip se velmi uplatňuje hlavně v textových zprávách a inzerátech:

No exp req- No experience requiered

2 yrs exp pref- 2 years experience preferred

avail immed- available immediately

U jiného typu zkratk se vynechává vše, co je mezi prvním a posledním písmenem:

St- Street nebo Saint

Dr- Doctor

ft- feet

Mr- Mister

Jiné zkratky se tvoří vynecháním koncové části a tento typ se skoro vždy píše s tečkou:

Tues.- Tuesday

doz.- dozen

Prof.- Professor

Aug.- August

Zvláštním příkladem jsou zkratky latinského původu, jejichž latinská plná forma se nepoužívá, čteme jako:

p.m.- "in the evening" (post meridiem)

a.m.- "in the morning" (ante meridiem)

i.e.- "that is" (id est)

e.g.- "for example" (exempli gratia)

etc.- "and so forth" (et cetera)

8. Tvoření plurálových a přivlastňovacích forem

Obecně se množné číslo u akronymů a monogramů tvoří přidáním koncového "s", a to i v případě, že v plurálu je jiné než koncové slovo. Toto "s" se píše malým písmem:

CDs- Compact Discs

MPs- Members of Parliament

V počítačovém odvětví se plurál tvoří pomocí "'s", protože akronymy a jiné zkratky se zde píší malými písmeny a tímto apostrofem odlišíme koncové "s" od zbytku slova:

"Be sure to remove extraneous dll's."

Tento způsob se také uplatňuje při tvoření plurálu u zkratk písmenných nebo čísel:

"Dot all your i's and cross all your t's!"

"The dyslexic student mixes up his S's and 5's."

*"I'm going to the bank to exchange four 5's for two 10's"*³³

U některých typů zkratk se plurál tvoří zdvojováním:

MS- manuscript, MSS- manuscripts

p- page, pp- pages

l- line, ll- lines

s- section, ss- sections

Jindy se plurálové "s" prostě stane součástí slova:

bldgs- buildings

mfgs- manufacturings

Sys-Secs- System Securities

U zkrácených slov se plurál tvoří přidáním koncového "s" nebo "es" ke zkrácenému slovu (*phones, buses*) anebo pomocí "'s":

*"The Fed's, as usual, screw it up by creating POSSLQ, or Partner of Opposite Sex Sharing Living Quarters, which could refer to married couples as well as unmarried or newborn twins, or just anybody."*³⁴

Zvláštním případem je akronym VIP, který může mít singulární nebo plurálový význam (*Very Important Person* nebo *Very Important People*) a přesto lze najít i tvoření plurálu pomocí "s":

*"The new owner of the vast Mediterranean-style palazzo plans to reopen it...throwing a two-day launch party for more than 600 VIPs."*³⁵

Přivlastňování je vždy tvořeno pomocí "'s", i když někdy je tento způsob matoucí, jelikož "'s" se používá také pro plurál, viz. výše.:

*"Every computer in the world- from Radio Shack PCs to NASA's satellite control systems- had a built-in fail-safe for situations like this."*³⁶

*"The FBI, DEA, IRS, and other U.S. law enforcement agencies- aided by the NSA's staff of wily hackers- enjoyed a tidal wave of arrests and convictions."*³⁷

9. Používání členů

Obecně lze říci, že akronymy se chovají jako vlastní jména (John Smith a ne *the John Smith), a tudíž se píše bez členů:

"The number of foreign visitors to Angkor was down last year through August largely because of fears that SARS would spread throughout Asia." Herald Tribune 5 May 2004, p.8

"UNPROFOR's task was to stop the fighting and to provide the conditions for a political settlement of the crisis through negotiations." Herald Tribune 5 May 2004, p.6

ale

"Dough McAvoy, general secretary of the NUT, said Mr Clarke should have scrapped the tests." Weekly Telegraph 25 May 2003, p.3

Monogramy, které mají v plném znění člen určitý, se píše se členem určitým:

"Last week, the WTO finally issued a preliminary ruling favouring Brasil and two African countries over the United States in the first case brought against a developed nation's domestic subsidies." Herald Tribune 5 May 2004, p.6

Monogramy, které nemají v plném znění žádný člen, se píše bez členu:

"BSE has now leapt the species barrier 15 times since 1986, even infecting exotic ruminants such as eland, and even one pume and a cheetah." Herald Tribune 5 May 2004 p.2

Vlastní jména osobní, která jsou provázena tituly také nemají člen:

Dr. Johnson, Prof. Montague, Mr. And Mrs. Jones

Se členem určitým se užívají zkratky zemí a svazů v plurálu:

"The E.U. is to decide." Herald Tribune 3 Feb. 2004, p.2

"In early 1974, he wrote a report on Soviet advances in technology...that led the beleaguered president to place restrictions on the export of computers and software to the U.S.S.R." Herald Tribune 3 Feb. 2004, p.2

Bez členů se dále píše zkratky univerzit nebo televizních společností:

"We both go to UCLA, so I still see him around sometimes." J. Passarella: Angel Avatar, Pocket Books 2001 NY, p.137

"The chance that a tourist could contract the disease are very slim," he told ZDF television. „Herald Tribune 3 Feb. 2004, p.3

Zkratky názvů společností jsou bez členu:

"IBM's chip making business had a \$252 million loss last year. „Herald Tribune 3 Feb. 2004, p.13

Pokud jsou iniciálové zkratky ve funkci přívlastku, může se před nimi objevit člen určitý i neurčitý:

"Although Cambodia has never recorded a SARS case, the number of foreign visitors was down last year. „ Herald Tribune 5 May 2004, p.8

"An LCD screen provided directions in seven languages. „ D.Brown: The Da Vinci Code, Corgi Books 2004 GB, p.241

10. Poměr akronymů, monogramů a zkratek

Poměr akronymů, monogramů a zkratek jsem se rozhodla zkoumat ve dvou oblastech. První oblastí jsou periodika. Zaměřila jsem se nejprve na novinové inzeráty a poté na bulvární časopis. Nezkoumala jsem tedy široký vzorek, ale pouze specifický, náhodně vybraný zdroj, tj. seznamovací inzeráty z *The Times*^{The Times 15 Jan. 2005, p. 68-69} a americký bulvární týdeník *Weekly In Touch*^{Weekly In Touch 20 Feb. 2006, p.2-98}.

Druhou oblastí je beletrie. Zde jsem si opět vybrala pouze jeden titul, a to bestseller amerického spisovatele Dana Browna *Digital Fortress*^{Brown D.:Digital Fortress,Corgi, Berkshire 2004}. Tato kniha dobře ilustruje současný trend v beletrii, a mým záměrem bylo zjistit, kolik zkratek, akronymů a monogramů se vyskytuje v dané oblasti. Samozřejmě je třeba si uvědomit, že se jedná pouze o ilustrační vzorek a závěry, ke kterým jsem dospěla, nelze zobecňovat. Do poměru nejsou zahrnuta zkrácená slova ani splynuliny.

- 58 yrs old **SWF** who enjoys gardening, crafts and social activities. Seeking a **SWM** who is sincere and honest.
- 21 yrs old **SF** looking for a **SNCM**.
- Young 37yr old **F** attractive, **GSOH WLTMM**, 30-38, for **VLTR**.
- Juan Les Pins. **Apt slps 2/4,blcny, pvt pool, beautiful grdns, secure pkg, Bch 3 mins, £200-300 pw**
- Costa Blanca Villa Martin, Quiet 2 **bed** house, **comm** pool, **Nr** golf, sandy **bches**
- 58 years old Single White Female who enjoys gardening, crafts and social activities. Seeking a Single White Male who is sincere and honest.
- 21 years old Single Female (is) looking for a Single Nice Christian Male.
- Young 37-year-old Female attractive, (with) Good Sense Of Humour Would Like To Meet (a) Male, 30-38, for Very Long-Term Relationship
- Juan Les Pins. apartment, slopes 2/4, balcony, private pool, beautiful gardens, secure parking, beach 3 minutes, £200-300 per week
- Costa Blanca Villa Martin, quiet 2 bedroom house, common pool, near golf, sandy beaches

Jak již bylo dříve zmíněno, v inzerátech se objevují zkratky proto, že šetří místem a inzerenti tudíž zaplatí méně peněz. Z uvedených příkladů lze vyvodit, že různé typy inzerátů používají různé typy zkratk, resp. zkracování slov. Například v seznamovací rubrice najdeme monogramy. Těmito iniciálovými zkratkami se zkracují jednotlivá slova nebo celé věty: S- *Single*, GSOH- *Good Sense Of Humour*. Seznam nejběžněji používaných monogramů uvádím zde:

P- Professional

B- Black

EI- East Indian

W- White

A- Asian

NA- Native American

H- Hispanic

M- Male

F- Female

S- Single

WW- Widowed

C- Christian

N/S- Non-Smoker

Bl- Blond

Br- Brown

Bi- Bisexual

G- Gay

ISO- In Search Of

J- Jewish

VLTR- Very Long-Term Relationship

M- Married

N/D- Non-Drinker

WLTM- Would Like To Meet

GSOH- Good Sense Of Humour

V ostatních rubrikách inzerátů se používají zkratky tvořené vynecháním samohlásek ve slově tak, aby bylo patrné původní slovo: *yrs- years*, *apt- apartment*, *apod.* Nebo se zkracují celé fráze: *pw- per week*. Důvod, proč se monogramy (*WLTM*, *LTR*) používají pouze v seznamovací rubrice je, že zde užívané monogramy jsou

ustálené a je jich málo, tudíž jejich význam je obecně znám. V ostatních typech inzerátů se používají zkratky.

- *He was in the **VIP** room, watching the crowd from a one-way mirror for hours.* Weekly In Touch 20 Feb. 2006, p.25
- ***J. Lo** already has names picked out* Weekly In Touch 20 Feb. 2006, p.30
- *She'd lost **12 lbs.*** Weekly In Touch 20 Feb. 2006, p.32

V bulvárním týdeníku *Weekly In Touch* bylo nalezeno třicet osm zkratk, monogramů a akronymů. Zkratk (např. měsíce v horoskopu: *Feb.*, *Sept.*, *St. Barts*, *50 lbs*, *Dr.*, apod.) bylo čtrnáct, akronymů šest (např. *CRIANSA*, *SAG*, *UCLA*) a monogramů celkem osmnáct (např. *DVD*, *VIP*, *USA*, *NBA*). Obecně lze říci, že slova, která mají ustálenou zkrácenou podobu jsou používány vždy ve své zkrácené podobě. Mezi celebritami je velmi módní zkracování vlastních jmen (*J. Lo- Jennifer Lopez*).

- *In most computer circles, **VR** meant 'virtual reality', but at the NSA it meant vis-
rep- visual representation.* Brown D.: Digital Fortress, Corgi, Berkshire 2004, p.447
- *This facility provides support for everyone- the **FBI**, **CIA**, **DEA**; they'd all be flying blind.* Brown D.: Digital Fortress, Corgi, Berkshire 2004, p.56
- *Susan knew that without **TRANSLTR** the NSA was helpless against advanced electronic terrorism.* Brown D.: Digital Fortress, Corgi, Berkshire 2004, p.57
- *Numatech **Corp.** Was about to control the only copy of Digital Fortress that would exist.* Brown D.: Digital Fortress, Corgi, Berkshire 2004, p.107

Román *Digital Fortress* se odehrává v prostředí kryptografické společnosti a hlavní zápletkou je rozluštění „nerozluštitelného“ kódu, který může ohrozit bezpečnostní složky ve Spojených státech. Hlavní hrdina bojuje proti novodobé formě terorismu, kdy teroristé nehrozí bombami, ale nebezpečnou technologií.

Román jsem si vybrala záměrně, právě s ohledem na prostředí, v němž se děj odehrává. Bylo nalezeno celkem padesát tři monogramů, akronymů a zkratk, přičemž monogramů bylo třicet tři, akronymů dvanáct a zkratk pouze osm. Převahu měly jednoznačně monogramy, jednalo se především o názvy organizací a technické termíny, osm zkratk bylo obecného rázu.

Nalezené výrazy lze rozdělit do skupin:

Politika: *FBI, CIA, U.S., NSA, gov.*

Informační technologie: *ROM, ISDN, VR, LAN, E-mail, PC, AOL*

Organizace: *Corp., IBM, IDEA, CNN*

Obecné: *St, A.M., P.M., Mr, Ms, cc*

Jiné: *PA (Personal Assistant), A-bomb, H-bomb, IQ, ID*

11. Srovnání Aj a Čj

Zkratky se v českém jazyce vyskytují stejně jako v jazyce anglickém, ale ve zmenšené míře. K porovnání frekvence užívání zkratk byla vybrána dvě periodika: úvodní strana české *Mladé Fronty Dnes* ze dne 4. dubna 2006 a úvodní strana *Herald Tribune* ze dne 3. února 2004. V *MF Dnes* byly nalezeny tyto zkratky:

PET láhve

EKO-kom

MF Dnes

www

idnes

měny EUR, GBP, SKK

V *Herald Tribune* byly nalezeny následující zkratky:

U.S. airlines

GI's

CRAF

No.

Web

AOL

iPOD

iTunes

P.M.

Oct.

R.W. Apple Jr.

St. Luis

měny US\$, CZK, Ls, LTL, HUF, M€, Zl, Lei, TL, SKK

Jak je patrné z předchozího výčtu, úvodní strana anglického periodika obsahuje dvacet tři zkratk, tedy přibližně třikrát více než úvodní strana *MF Dnes*. Kromě názvů organizací a politických stran se v českém jazyce dává přednost nezkráceným výrazům.

Například křestní jména a příjmení se narodil od anglického periodika (*R.W. Apple Jr*) nezkracují:

Evakuace se mě netýká, zůstanu doma, rozhodla se Věra Sedláčková. MF Dnes 4. dubna 2006, str.1

Jiné příklady preference plných forem:

Mezi novými členy Evropské unie.

Jen loni vyřídil každý člověk v Česku 36 kilogramů odpadu, téměř o deset procent více než loni. MF Dnes 4. dubna 2006, str.1

Zajímavá je také výslovnost převzatých zkratk z angličtiny. Monogramy jako FBI, CIA nebo BBC se čtou s anglickou výslovností (/ef bi: ai/, /si: ai ei/, bi: bi: si:/), ale například WC či USA mají českou výslovnost (/vé cé/, /ú es á/). Některé (např. DVD) se mohou číst s anglickou /di: vi: di:/ nebo českou výslovností /dé vé dé/ podle stupně angličtiny mluvčího.

Způsob tvoření zkratk je v českém jazyce trochu odlišný od angličtiny a lze jej shrnout takto:

Psaní velkých a malých písmen

Zkratky, které vznikly zkrácením názvů psaných velkým písmenem na začátku, se píše s počátečním písmenem velkým. Ostatní zkratky se píše zpravidla s počátečním písmenem malým.

Nejobvyklejší způsob zkracování je ten, že se vypíše první písmeno slova nebo slov daného spojení anebo charakteristická skupina počátečních písmen, někdy slabika nebo i více slabik, pokud možno tak, aby zkratka končila souhláskou. Za slovem takto zkráceným se píše tečka. Některé zkratky jsou ustálené, píšou se vždy stejným způsobem. Zkratky zpravidla slouží pro všechny tvary zkracovaných výrazů v různém pádě i čísle.

Například:

p.- pan, pana, atd. i pánové, pánů, atd.

sl.- slečna

čp nebo č.p.- číslo popisné

a.s.- akciová společnost

př.n.l.- před našim letopočtem

Tyto zkratky se vyskytují pouze v písmu, vyslovujeme plnou formu.

Za zkratkami končícími na samohlásku: pí- paní, fa, fy- firma, firmy se tečka nepíše.

Bez teček se píší také iniciálové zkratky jako ČR, OSN, MFF, apod.

Velmi často se zkracují křestní jména, a to buď počátečním písmenem, např. A.- Adam, Alice, nebo charakteristickou počáteční skupinou končící souhláskou, např. Al.- Alois, Ant.- Antonín. Podobně se zkracují přívlastky a bližší místní určení v zeměpisných jménech, např. Ml. Boleslav, Č. Budějovice, Týn n. Vlt.

Závaznou podobu mají oficiální zkratky současných a v minulosti udílených akademických titulů nebo vědecko-pedagogických hodností:

MUDr. (doktor medicíny), PhDr. (doktor filozofie), MVDr. (doktor veterinární medicíny), JUDr. (doktor práv), PhMr. (magistr farmacie), RNDr. (doktor přírodních věd), Ing. (inženýr), Bc. (bakalář), Mgr. (magistr), apod.

Jiným způsobem se zkracují tituly jako Ing. arch. (inženýr architekt), akad. malíř (akademický malíř). Zkratky vědecko-pedagogické hodnosti profesor a docent se narozdíl od angličtiny píší s malým počátečním písmenem (prof., doc.).

Některé ustálené zkratky jsou tvořeny tak, že se píší písmena pro souhlásky a písmena pro samohlásky se vynechávají (ne vždy všechna). Podobné zkracování existuje i v angličtině (např. *bldg- building*). Tak se zkracují některé vojenské hodnosti: mjr.- major, kpt.- kapitán, nebo odborné názvy: mld.- miliarda, rkp.- rukopis.

Složená slova se zkracují tak, že se spojí počáteční písmena či skupiny písmen obou částí.: čs.- československý, sevvých.- severovýchodní, stč.- staročeský.

Obdobně se píší některé zkratky ustálených slovních spojení dohromady, jako by šlo o zkratku slova jednoho: atd.- a tak dále, aj.- a jiné, tzn.- to znamená.

Od zkratek se v češtině odlišují značky písmenné, jako například značky měř, vah či měn. Mezi číslicí a značkou je vždy mezera (narozdíl od angličtiny, kde se jednotka a písmenné značky neoddělují), pokud jimi nevyjadřujeme přídavné jméno:

10 km ale 10km rychlost- desetikilometrová rychlost

6 V ale 6V baterie- šestivoltová baterie

12. Txt talk

Místo u nás používané zkratky sms (pocházející z anglického *short message service*), se v Británii užívá výraz *text message*, v kontextu pouze *text (txt)* a pro posílání textových zpráv slouží *texting (txtng)*.

Txt talk neboli jazyk textových zpráv je v současnosti nejrychleji se rozvíjejícím způsobem komunikace, a to hlavně mezi mladými lidmi. Mobilní telefon vlastní každý žák základní školy a pomocí něho komunikuje nejen s rodiči (což je původní argument prořízení mobilního přístroje dítěti), ale především s kamarády.

Ze specifčnosti uživatelů *txt talk* a jeho šíření díky mobilním telefonům vyplývá i specifčnost používaného jazyka. Chceme-li vtěsnat co nejobširnější sdělení do omezeného prostoru (160 znaků), nebo chceme-li ušetřit čas, je zkracování jediným možným prostředkem. A tady skýtá angličtina velké možnosti. Lidé, kteří vytvářejí komunitu „textařů“ používají své specifické zkratky. Na internetu existuje slovník pro uživatele textových zpráv a dokonce i překladač z klasické angličtiny do *txt talk* (<http://www.transl8it.com>).

R U SURE U NO WHT YR KDS R DOIN?

Posílat textové zprávy lze vždy a všude- za chůze, ve vlaku, během divadelního představení a dokonce i při psaní testu. Je znám případ studentů z jedné univerzity v Marylandu, kteří byli přistiženi, že dostávají správné výsledky během testu právě pomocí textovek.

Některé symboly a zkratky pronikají z obrazovky počítače a mobilního telefonu do jiných sfér lidských činností. Jedna dívka z Toronta musí pravidelně opravovat všechna „R´s“ (R- are) a „U´s“ (U- you) ve svých školních eseích. Že se jedná o mezinárodní „epidemii“ dokazuje i používání symbolů, tzv. smajlíků :-) nebo :-(vyjadřujících emoce ve všech možných i nemožných prostředích. Setkala jsem se s českou lektorkou anglického jazyka, která svým studentům hodnotí těmito „smajlíky“ písemné práce.

Mnohé z textových zkratk jsou těžko rozluštitelné. Kdo by uhádl, že WWJCD znamená *What Would Jackie Chan Do?* Fanoušci spisovatele J.R. Tolkiena se zdraví zkratkou nejznámější věty z knihy *Pán prstenů*: 1O2RULALL neboli *One Ring to rule them all*.

Txt talk je nepochybně charakteristickým prvkem současné komunikace a mnoho lingvistů varuje před neblahými důsledky takovéto „vulgarizace“ angličtiny. Avšak je třeba si uvědomit, že vývoj nelze zastavit. Navíc předmětem textových hovorů nejsou žádná duchaplná témata, teenageři se jen snaží „vmáchnout“ co nejvíce informací do malého prostoru, a to co největší rychlostí. Takže i výrazy pocházející z textování tomu napovídají (*ILUVUMED- I love you more each day*, *POS- parent over shoulder*, apod.)

Je třeba ukázat mladým uživatelům rozdíl mezi skutečným jazykem a hrou s ním. Jistě by bylo zajímavé sepsat pojednání o sociálních aspektech posílání textových zpráv, ale tato práce se zaměřuje na jazykovou stránku věci.

Konverzace dvou uživatelů textování může vypadat následovně:

A: RUOK?	<i>Are you OK?</i>
B: YsNU?	<i>Yes, and you?</i>
A: OK CU2day?	<i>OK. See you today?</i>
B: No 2moro Wer?	<i>No. Tomorrow. Where?</i>
A: @J'S.CUL8R	<i>At John's. See you later.</i>
B: Luv B	<i>Love Bob.</i>

Nebo:

A: F2T?	<i>Free to talk?</i>
B: N. Wer RU?	<i>No. Where are you?</i>
A: @Wk.NU?	<i>At work. And you?</i>
B: @Hm.CU L8R?	<i>At home. See you later?</i>
A: Y. Wen?	<i>Yes. When?</i>
B: @7.TA4N. CU	<i>At 7 o'clock. That's all for now. See you.</i>
A: OK.B4N.	<i>OK. Bye for now.</i>

Nebo také:

A: Wan2Tlk?	<i>Want to talk?</i>
B: Ok.	<i>Ok.</i>
A: RU free2nite?	<i>Are you free tonight?</i>
B: Nt 2nite.	<i>Not tonight.</i>
A: RU free2moro?	<i>Are you free tomorrow?</i>
B: Ys	<i>Yes.</i>

A: *Wan2go2Prty?* *Want to go to a party?*

B: *XLnt Ida.* *Excellent idea.*

Z výše uvedených názorných příkladů je jasné, proč někteří lingvisté nazývají angličtinu textových zpráv „NEangličtinou“. Anglická věta je kvůli nedostatku prostoru „oholena“ na nejnужnější úsek nesoucí význam celého sdělení (*Want to talk* a ne *Do you want to talk*), členy se příliš nepoužívají, a obsahově jsou takové hovory také docela chudé. Pravidla psaní zkratk lze shrnout takto:

Písmena se stejnou výslovností jako slova nahrazují tato slova (homofona):

- *be* je nahrazeno B
- *see* je nahrazeno C
- *are* je nahrazeno R
- *you* je nahrazeno U
- *why* je nahrazeno Y
- *eye* je nahrazeno I

Podobně číslovky nahrazují slova:

- *ate* se píše jako 8
- *for* se píše jako 4
- *to* nebo *too* se píše jako 2

Kombinací obou předešlých principů vznikají zkratky jako:

- *activate- activ8*
- *great- gr8*
- *skate- sk8*
- *mate- m8*

For nebo *Four* nebo *fore* je číslovka 4 a *be* je B nebo b, takže:

- *before- b4*
- *therefore- there4*

Některé kombinace hlásek se nahrazují symboly:

- *ss* je nahrazeno \$

- oo je nahrazeno %
- předložka *at* je nahrazena @

Některé zkratky můžou mít více významů:

- *your* a *you are* se zkracuje stejně jako UR
- *why* a *you* se zkracuje na y

Jinou možností je přepis slangových či neformálních výrazů:

- anglické *because* se často zkracuje na 'cause, takže i jeho přepis je zkrácený (*cos*)
- *I don't know* se zkracuje na *dunno*

Často se zkracují slova vynecháním samohlásek, protože ze zbývajících samohlásek je toto slovo stále patrné (stejný princip se používá i v novinových inzertech):

- *between* se zkrátí na *btwn*
- *yes* na *Ys*
- *home* na *hm*
- *excellent* na *XLnt*

Celá slova či členy se úplně vypouští:

- (*Are you*) *Free to talk?*
- *Wan2go2Prty?* (*Do you*) *Want to go to (a) Party?*

Kombinace hlásek „orr“ se zkracuje na „oz“:

- *sorry* se mění na *soz*
- *tomorrow* se mění na *tomoz* (lze dále krátit na *2moz*)

Kombinace hlásek jako *ph* nebo *th* se zjednodušuje na *f* a *ks* na *x*:

- *thanks* bude *fenx*
- *phone* bude *fon*

Z interpunkčních znamének se používá pouze tečka, otazník a vykřičník. Mezery všeobecně (i mezi slovy) se vynechávají.

Pro vyjádření nálady, pocitů slouží hojně používané symboly, tzv. smajlíci (z anglického smile- úsměv, smajlíci ovšem vyjadřují velkou škálu pocitů):

:D *laughing*

:)) *happy/smiley*

:') *crying*

%- *confused*

:-@ *screaming*

:-& *tongue tied*

:-* *kiss*

:@) *pig*

@>->- a *rose for you*

Ukázka *txt talk* (www.transl8it.com):

Ukázky reálných textových zpráv jsou zařazeny proto, aby si čtenáři mohli vytvořit představu o jejich povaze a obsahu, a popřípadě vyzkoušet, zda jsou schopni převést je do standardní angličtiny.

"kEpn a frNd iz az Difficult az losing 1. U sacrifice A lot 2 keep dem. I mA not hav sacrificed enuf 4 u... bt n my hart I swear Im kEpn U.."
snt by akash

"Keeping a friend is as difficult as losing one. You sacrifice a lot to keep them. I may not have sacrificed enough for you... but in my heart I swear I am keeping you.."

"wen wld u lyk 2 cum ova? im frE wen u r!"

"When would you like to come over? I am free when you are!"

"hA m8! wots ^? wot u bin ^ 2 l8lE? i went 2 d ciT n saw dis grOs pRsN! NEwA, i cnt w8 2 c u N yor bro! he iz d sxcst!"

"Hey mate! Whats up? What you been up to lately? I went to the city and saw this gross person! Anyway, I can't wait to see you and your brother! He is the sexiest!"

"itz nevR goN 2 hapN - so y dnt u jst giv it up?"

"It's never going to happen - so why don't you just give it up?"

"life can b HARD+ not alwayz FUN, but as nite bringz DARK, mornin bringz SUN, wen life getz TUF + nobody CAREZ, give me a call + i'll ALWAYZ B THERE XxX..."

"Life can be HARD and not always FUN, but as night brings DARK, morning brings SUN, when life gets tough and nobody cares, give me a call and I'll ALWAYS be THERE Love..."

"Im not d I hu's so fr away wen I fEl d ~<: ^^^^ bite entR my veins nevr did I wanna b hEr 'gen & I dun remMbR Y I came"

"I am not the one who's so far away when I feel the snake bite enter my veins never did I want to be here again and I don't remember why I came"

"i cn't w8 untl 2moro, bt u'll hv 2 w8 untl 3 2 cm ovr"

"I can't wait until tomorrow, but you have to wait until three to call me over."

*"a specL *S* a specL fAc a specL suml i cnt replAc, i luv u i alwayz wiL"*

"A special smile a special face a special someone I can't replace, I love you I always will"

Někdy se celé fráze krátí tak, že z každého slova zůstane pouze počáteční písmeno (viz. akronymy a monogramy). Některé ustálené fráze se běžně používají a tudíž je význam obecně znám (např. ASAP- *As soon as possible* nebo BRB- *Be Right Back*), jiné jsou srozumitelné jen pro určitý okruh lidí (IANAL- *I Am Not A Lawyer*)

Dále předkládám seznam ustálených monogramů a akronymů používaných v *txt talk*, jejich význam a český překlad³⁸:

A/S/L nebo asl Age/Sex/Location věk/pohlaví/bydliště

AAS Alive and smiling naživu a v pořádku

AFAIK As far as I know pokud vím

AFJ April fool's joke aprílový žert

ASAP As soon as possible co nejdříve

ATYS Anything you say cokoliv říkáš

B/C Because protože

BBFN Bye bye for now zatím ahoj

BBIAB Be back in a bit budu za chvíli zpátky
 BBL Be back later vrátím se později
 BCNU Be seeing you Nashledanou!
 BF Boyfriend přítel
 BFI Brute force and ignorance hrubá síla a ignorance
 BG Background pozadí
 BRB Be right back hned se vrátím
 BTW By the way mimochodem
 CID Consider it done považuj to za hotové
 CU See you uvidíme se
 CUL See you later uvidíme se později
 DdUhrYasIWenUFelFrmHvn? Did you hurt yourself when you fell from heaven?
 Jak se cítíš s nohama na zemi?
 DEGT Don't even go there ani tam nechodím
 DIIK Damned if I know nemám ponětí
 DIKU Do I know you? Vím já?
 F2F Face to Face tváří v tvář
 FDROTFL Falling down rolling on the floor laughing padám a válím se po podlaze
 smíchy
 FITB Fill in the blanks zaplňte bílá místa (domyslete si, co jsem neuvedl)
 FMPOV From my point of view z mého úhlu pohledu
 FOAF Friend of a friend přítel přítele
 FWIW For what it's worth jakou to má cenu
 FYI For your information pro tvoji informaci
 G Grin široký úsměv
 GA Go ahead pokračuj
 GD&R Grinning, ducking and laughing překážkový závod
 GF Girlfriend přítelkyně
 GIGO Garbage out, garbage in odpadky dovnitř, odpadky ven
 GIWIST Gee I wish I'd said that oh, já jsem to měl říci
 HHOJ Ha ha only joking ha ha jenom vtipkuji
 HHOK Ha ha only kidding ha ha jen legrace
 HHOS Ha ha only serious ha ha jen vážné
 HLAYK Here looking at you kid teď jak se dívám na tebe

I4U It's for you to je pro tebe
 IAE In any event v každém případě
 IANAL I Am Not A Lawyer nejsem právník
 ICOCBW I could of course be wrong mohl bych se samozřejmě mýlit
 ICQ I seek you název internetového serveru kde se posílají IM
 ILBL8 I'll be late přijdu pozdě
 IMHO In my humble opinion podle mého skromného mínění
 IOW In other words jinými slovy
 IWBNI It would be nice if bylo by to pěkné kdyby
 JAM Just a minute chvíličku
 JOOTT Just one of those things jen jedna z těch věcí
 JSNM Just stark naked magic je to prostě jasné kouzlo
 L8R Later později
 LAB&TYD Life's a bitch and then you die život je svině a pak umíráš
 LJBF Let's just be friends buďme jen přátelé
 LOL Laughing out loud hlasitý smích
 MEGO My eyes glaze over mé oči jsou skelné
 MORF Man OR female muž nebo žena
 MYOB Mind your own bussines starej se sám o sebe
 NBD No big deal moc to nevadí
 NHOH Never heard of him/her nikdy jsem o něm/ní neslyšel
 NP No problem v pořádku
 NRN No Reply Necessary odpověď není nutná
 O Over (to you) přepínám na tebe
 OBJ nebo OB Obligatory joke povinný žert
 OGIMA Oh Good It's Monday Bože, zase pondělí!
 OIC Oh, I see Aha!
 OO Over and out končím
 OT Off topic mimo téma hovoru
 OTOH On the other hand na druhou stranu
 PCM Please call me prosím, zavolej mi
 PITA Pain in the ass bolest v zadku
 PM Preventive maintenance preventivní podpora
 POV Point of view úhel pohledu

RAD Raw, inadulterated dumbness surová, nefalšovaná hloupost
 RL Real life skutečný život
 ROTM Right on the moment přesně
 SIG Special interest group speciální zájmová skupina
 SUP What's up? Co se děje?
 SWEIN So what else is new? Tak co je ještě nového?
 TANJ There ain't no justice není žádná spravedlnost
 TANSTAAFL There are no such things as a free lunch nic není zadarmo
 TGIF Thank God It's Friday! Díky Bohu, je pátek!
 TIA Thanks in advance děkuji předem
 TIC Tongue in cheek mluvit jen tak, neupřímně
 TNX1M Thanks a million milionkrát díky
 TTUL Talk to you later řeknu ti to později
 UOK? Are you OK? Jsi v pořádku?
 WTH What the hell! zatraceně
 YA Yet another ještě další

Do seznamu ustálených monogramů a akronymů byly vybrány takové výrazy, které se objevily na více internetových překladačích a na oficiálních stránkách zabývajících se posíláním textových zpráv. Samozřejmě existuje velmi mnoho jiných spojení, často s vulgárním kontextem, které jsem se rozhodla do výběru nezařazovat. Uživatel svým výběrem txt zkratk dáva najevo do jaké skupiny (rozuměj okruhu přátel) či fanklubu patří.

Ačkoliv jsou všechny Txt výrazy psány velkými písmeny, můžeme se u různých uživatelů setkat s různými způsoby psaní (např. ASAP nebo asap, ale v obchodní korespondenci také a.s.a.p.)

Txt monogramy a akronymy můžeme rozdělit do několika skupin:

- Podle počtu písmen. Jedno písmeno zastupuje jedno slovo, někdy je součástí číslice a výjimečně interpunkční znaménko:
 - nejpočetnější je třípísmenná skupina (*L8R- later, CUL- see you later, FYI- for your information*)

- nejdelší nalezený výraz má devět znaků (*TANSTAAFL- There are no such things as a free lunch*)
- samozřejmě si teoreticky každý uživatel může vytvořit jak dlouhý výraz chce, například větu *I am sorry for being late but I missed the bus* na *IASFBLBIMTB*. V praxi by mu ovšem nikdo nerozuměl, zkracují se totiž fráze, nikoliv celé věty.
- nejkratší výraz má jeden znak (O- Over /to you/ nebo G- grin)

- Podle použitých znaků.

- většina výrazů se skládá pouze z písmen (BBL- *be back later*, FOAF- *friend of a friend*)
- jiné obsahují symbol, nejčastěji &, který zastupuje anglické „and“ (GD&R- *Grinning, ducking and laughing*)
- součástí může být i číslice 4, 2 nebo 8, které mají stejnou výslovnost jako slova *for*, *to/too/two* nebo *ate* (L8R- *later*, F2F- *face to face*, I4U- *It's for you*)
- v některých případech interpunkční znaménko ? označuje, že se jedná o otázku (SUP?- *What's up?*)

- Podle druhu fráze.

- NP (noun phrase): FOD (*finger of death*), FOAF (*friend of a friend*)
- VP (verb phrase): GA (*go ahead*), BCNU (*be seeing you*)
- AdvP (adverbial phrase): ASAP (*as soon as possible*)

- Monogramy a akronymy.

- lze konstatovat, že akronymy, tj. výrazy čtoucí se jako jedno slovo, mírně převažují nad monogramy
- speciální skupinu tvoří monogramy, tj. výrazy čtoucí se jako jednotlivá písmena, jejichž výslovnost je víceméně shodná s výslovností plného výrazu:

ICQ I seek you
(R)UOK? (Are) you OK?
OIC Oh I see

L8R LateR

SUP? (What)'s up?

- Podle počtu účasti konkrétních slov na textu (neuplatněná slova uvádím v závorce):

- součástí jsou všechny slovní druhy, i předložky, spojky a člen určitý/neurčitý:

BTW- By the way

IANAL- I am not a lawyer

LAB&TYD- Life's a bitch and then you die

- součástí nejsou všechna slova:

SUP (What)'s up

UOK (Are) you OK?

OB OBligatory (joke)

OO Over (and) out

- „'s“ není nikdy součástí výrazu:

FWIW for what it's worth

AFJ April fool's joke

- výraz se neskládá jen z počátečních písmen:

ATYS AnyThing You Say

MORF Man OR Female

- Více variant jednoho výrazu nebo výrazy mající podobný význam.

- *TTYL* nebo *TTUL Talk to you later*

CUL nebo *CYL See you later*

- *BBIAB Be back in a bit*

a *BRB Be right back*

a *BBL Be back later*

a *BBFN Bye bye for now*

13. Akronymy, monogramy a zkratky používané v obchodní korespondenci

Obchodní korespondence nabývá v dnešním ekonomicky zaměřeném světě na důležitosti. Písemná komunikace v té či oné formě je nezbytná při všech obchodních transakcích.

V posledních letech byl podnikatelský svět ovlivněn metodami a rychlostí komunikace; čas věnovaný korespondenci se zkrátil z týdnů na minuty a styl dnešní korespondence se přesunul od formálního jazyka k méně formálnímu a běžně srozumitelnějšímu jazyku.

Avšak bez ohledu na to, jestli dopisy přicházejí poštou, faxem nebo e-mailem, zastupují osobu nebo firmu, která je odesílá. Styl působí na příjemce dopisu. Do popředí se dostává obchodní styk mezi státy celého světa a angličtina je mezinárodním nástrojem komunikace mezi nimi. Cílem této kapitoly je seznámit uživatele angličtiny s nejběžnějšími zkratkami, které se v obchodním písemném styku uplatňují.

13.1. Správné oslovení adresáta v obchodním dopise.

Mr/Mrs/Miss/Ms D.G. Jones

V anglickém jazyce neexistují koncovky pro ženský rod, takže pokud známe rodinný stav osoby použijeme Mr (Mister) pro pána a Mrs pro vdanou ženu. Označení Miss (slečna) nemá zkratku. Zkratku Ms použijeme, pokud není znám nebo nechceme uvádět rodinný stav ženy. V současné době je tendence spíše nerozlišovat mezi Mrs a Miss a použít Ms. Ve Velké Británii píší tituly bez interpunkčních znamének (Mr/Mrs), v USA se dává přednost psaní s interpunkčními znaménky (Mr./Mrs.)^{Rejhartová V.: Letter Writing, Academia, Praha 2002.}

Mr D.G. Jones

Mr David G. Jones

Mr D. George Jones

Křestní jméno (jména) lze psát pouze jako iniciály, nebo preferované křestní jméno psát celé a druhé jako iniciálu.

D.G. Jones, Esq

Ve starších učebnicích lze nalézt i označení Esq (*Esquire*) pro muže, které se do češtiny překládá jako Vážený pan D.G. Jones. Pozor, píšeme vždy za jméno a s čárkou. Nelze použít zároveň titul Mr a Esq! Ve Spojených státech pouze označení pro právníky.

David Jones

Zdvořilostní tituly můžeme vynechat v neformálním písemném styku za předpokladu, že křestní jméno není napsáno iniciálami.

David Jones, Jr

Zkratkou Jr, Jun nebo také Jnr (*Junior*) označujeme mladšího nositele jména. Pokud dopis adresujeme staršímu z pánů, nepíšeme raději nic nežli Sr (*Senior*).

David Jones, Jr, Esq

Tato kombinace je přípustná.

Miss Jones vs. Miss Roberta Jones

Miss Jones označuje jedinou nebo nejstarší dceru. Naopak Miss Roberta Jones označuje jednu konkrétní ze sester Jonesových (ne nejstarší).

The Misses L. and R. Jones

Příjemcem jsou v tomto případě sestry Jonesovy.

Dr Jones/ Dr Mary Jones/ Dr and Mrs Mary Jones

S titulem Dr (*Doctor*), který se píše před jménem můžeme a nemusíme uvádět křestní jméno a označení rodinného stavu.

Professor D.G. Jones, LL.D

V oslovení se píší zpravidla jen vyšší akademické tituly, MA (magistr) nebo BA (bakalář) se neuvádí. Píšeme s velkým počátečním písmenem. O akademických titrelech je pojednáno níže.

Rev. and Mrs David Jones/ The Reverend David G. Jones/ Rev Dr David Jones

Církevní titul *Reverend* (Velebný) se píše buď zkratkou nebo plnou formou a s členem určitým a vždy před jménem. Je možno kombinovat s dalšími profesními či akademickými tituly.

Sir David Jones/ Dame Roberta Jones/ The Reverend David Jones

Sir a *Dame* označuje nositele řádu Britského impéria, vyžaduje stejně jako *The Reverend* křestní jméno.

Lady White/ Sir George and Lady White

U šlechtických titulů není třeba uvádět křestní jméno a píše se před jménem.

Dame Roberta Jones, DBE/ Sir David Jones, KBE

Řády Britského Impéria uvádíme za jmény a s čárkou. KBE je *Knight Commander of the Order of the British Empire* a DBE je *Dame Commander of the Order of the British Empire*.

The Hon D.G. Jones, US Ambassador

Oslovení *The Honourable* (Ctihodný) je určeno pro politicky vysoce postavené osoby, členy zákonodárných orgánů, soudce a šlechtice (pouze ve Velké Británii).

Messrs D.G. Jones & P. Smith/ Messrs Smith & Co/ Smith & Co Ltd

Francouzské *Messieurs* (Messrs) a *Mesdames* (Mmes) se používá pro oslovení více mužů (Messrs) nebo žen (Mmes).

13.2. Akademické hodnosti (*Academic degrees*)

Protože zkratky akademických hodností jsou často matoucí, protože jich existuje celá řada a liší se ve Velké Británii a Spojených státech; následující přehled je stručným shrnutím nejběžnějších akademických hodností.

V souladu s britským postojem k tradicím liší se akademické hodnosti od university k universitě. Např. *Bachelor of Medicine* je MB nebo BM (jako v Oxfordu).

Příprava na *First Degree* trvá při řádném studiu (*full time*) tři až čtyři roky, v případě medicíny a některých oborů pět až šest let. V následujícím seznamu uvádím jen několik zkratek, a to pro humanitní obory (BA) a vědecké obory (BSc). Po dalším roce studia je možno dosáhnout *Master's degree*, např. *Master of Arts* (MA) nebo *Master of Science* (MSc), apod. K vyšším hodnostem patří *Doctor of Philosophy* (PhD a DPhil pro Oxford). Nejvyššími hodnostmi jsou doktoráty vědecké, jako např. *Doctor of Science* (DSc), *Doctor of Laws* (LLD). Akademické hodnosti udílí také *Open University*, která připravuje studenty prostřednictvím televizního a rozhlasového vysílání a korespondence. Rovněž instituce, jako např. *Polytechnics a Council for National Academic Awards* (CNAA), připravují za určitých okolností k diplomu vedle činnosti zaměřené na přípravu na praktické povolání, zejména v oblasti průmyslu a obchodu.

Většina studentů připravujících se na BA nebo BSc volí tzv. *Honours Course*. Získávají titul *BSC Hons* nebo *BA Hons* (*BSc with Honours*, resp. *BA with Honours*). *Honours degree* je předpokladem pro vyšší, postgraduální studium. Nyní existuje i kombinace zvaná "*the combined, joint, or double honours*", tj. vlastně dvouoborové studium (zkratky hodností jsou *BA Combined Hons*, *BA Joint*, *BA Single Hons*, apod.) Za jménem akademické hodnosti se často uvádí jméno univerzity, např. BA (Oxon).

Bachelor

BA... *B. of Arts*

BCE... *B. of Civil Engineering*

BCh... *B. of Surgery (Oxford)*

BCL... *B. of Civil Law*

BCom... *B. of Commerce*

BD... *B. of Divinity*

BDS (BChD)... *B. of Dental Surgery*

BE... *B. of Education*

BEng ... *B. of Engineering*

BM... *B. of Medicine (Oxford)*

BMus... *B. of Music*

BSc... *B. of Science*

LLB... *B. of Laws*

MB... *B. of Medicine*

Master

MA... M. of Arts

MBA... M. of Business Administration

MBS... M. of Business Science

MCh... M. of Surgery (Oxford)

MDS... M. of Dental Surgery

MEng... M. of Engineering

MLitt... M. of Letters (Oxford)

MPhil... M. of Philosophy

MS... M. of Surgery

MSc... M. of Science

MusM... M. of Music

Doctor

DCL... D. of Civil Law

DD of... D. Divinity

DEng... D. of Engineering

DLit, DLitt... D. of Letters, D. of Literature

DM... D. of Medicine (Oxford)

DPhil... D. of Philosophy (Oxford)

DSc... D. of Science

LLD... D. of Laws

MD... D. of Medicine

MusD... D. of Music

PhD... D. of Philosophy

Ve Spojených státech je značná nejednotnost v užívání zkratk. Například Stanfordská univerzita užívá AB (*Bachelor of Arts*), BS (*Bachelor of Science*), AM (*Master of Arts*) nebo MS (*Master of Science*), ale jinde se setkáme s variantami BA, SB, MA.

Ve Spojených státech je *Engineer* akademickou postgraduální hodností, kdežto ve Velké Británii pouze označuje povolání. Vyššími hodnostmi jsou např. EdD (*Doctor of Education*), JSD (*Doctor of the Science of Law*) a MD (*Doctor of Medicine*).

Nejvyšší hodností je PhD, který je poněkud odlišný od britského doktorátu, je méně specializovaný.

13.3. Vědecké tituly

Vědecký výzkum probíhá v Británii po třech liniích (univerzity, výzkumné ústavy a průmysl. Učené společnosti (*Learned Societies*) se podílejí na vědeckém výzkumu prostřednictvím svých členů, kteří pracují ve všech složkách. Všechny složky navzájem spolupracují díky pružnému systému stipendií, nadací, apod.

Funkční zařazení pracovníků ve vědeckém výzkumu podle vzoru *Civil Service* je následující (řazení od nižší k vyšší hodnosti, tj. SO je nižší než SSO, SSO je nižší než PSO):

- *The Scientific Officer Class*

SO- Scientific Officer

SSO- Senior Scientific Officer

PSO- Principal Scientific Officer

SPSO- Senior Scientific Officer

CSO- Chief Scientific Officer

- *The Experimental Officer Class*

AEO- Assistant Experimental Officer

EO- Experimental Officer

SEO- Senior Experimental Officer

CEO- Chief Experimental Officer

- *The Scientific Assistant Class*

SA- Scientific Assistant

SSA- Senior Scientific Assistant

Ve Spojených státech probíhá vědecký výzkum zpravidla na vysokých školách a v průmyslu. Americké akademie věd (např. NAE- *National Academy of Engineering*,

NAS- *National Academy of Sciences*) jsou volnými sdruženími vědců a- podobně jako učené společnosti v Británii- se starají o šíření vědeckých výsledků.

13.4. Běžné zkratky vyskytující se v textové části dopisu

- **Dodací podmínky (*Terms of delivery*)**

EXW *Ex works* Ze závodu

Prodávající musí předat zboží na svém pozemku. Nese veškeré náklady a ručí za ztráty nebo poškození zboží.

FCA *Free carrier* Vyplaceně dopravci

Prodávající musí předat zboží dopravci, jmenovanému kupujícím, na sjednaném bodě či místě. Tato doložka může být použita pro každý druh dopravy, včetně kombinované.

FAS *Free alongside ship* Vyplaceně k boku lodi

Prodávající musí dodat zboží k boku lodi v ujednaném přístavu nalodění. Používá se pouze pro námořní nebo vnitrozemskou vodní dopravu.

FOB *Free on board* Vyplaceně na palubu lodi

Prodejní cena zahrnuje všechny náklady a rizika až do okamžiku, kdy prodávající dodá zboží na palubu lodi jmenované kupujícím ve jmenovaném přístavu nalodění. Od tohoto okamžiku musí všechny náklady a rizika nést kupující.

CFR *Cost and freight* Náklady a dopravné hrazeny vývozcem

CIF *Cost, insurance and freight* Náklady, pojištění a dopravné hrazeny vývozcem

CPT *Carriage paid to...* Přeprava placena do...

Prodávající hradí veškeré náklady spojené s přepravou zboží do sjednaného místa určení. Z tohoto místa nese veškeré dopravní náklady kupující.

CIP *Carriage and insurance paid to...* Dopravné a pojištění placeno do...

DAF *Delivered at frontier* S dodáním na hranice

Prodávající musí předat zboží kupujícímu na ujednaném místě na hranici. Nese veškeré náklady (včetně nákladů na vykládku), jakož i nebezpečí ztráty nebo poškození zboží až do doby, kdy je zboží dáno kupujícímu k dispozici ujednaným způsobem.

DES *Delivered ex ship* S dodáním z lodi

Tato doložka se může použít jen pro námořní nebo vnitrozemskou vodní dopravu.

DEQ *Delivered ex quay (duty paid)* S dodáním z nábřeží

Prodávající musí dát zboží kupujícímu k dispozici na nábřeží ujednaného přístavu určení. Nese nebezpečí ztráty nebo poškození zboží a náklady včetně dovozních cel, daní a jiných poplatků. Tato doložka se může použít jen u námořní nebo vnitrozemské vodní dopravy.

DDU *Delivered duty unpaid* S dodáním clo nezaplaceno

Prodávající musí dát zboží kupujícímu k dispozici na ujednaném místě v zemi dovozu. Nese veškeré náklady (kromě cla, daní a dalších poplatků placených při dovozu) až do doby, kdy je zboží dáno ujednaným způsobem k dispozici. Tato doložka může být použita pro jakýkoliv druh dopravy.

DDP *Delivered duty paid* S dodáním clo zaplaceno

Prodávající má stejné povinnosti jako při DDU, ale musí navíc převzít cla, daně a další poplatky.

- **Jiné zkratky obchodních termínů**

Seznam je orientační, obsahuje pouze nejběžněji užívané zkratky.

(Doplněno o vysvětlivky k některým odborným výrazům)

(A)

aar, AAR against all risks

abr abridged; abridgement

abbr abbreviation; abbreviated

ac alternating current

acct, a/c account

AD in the year of our Lord (anno Domini)

ad, advert, advt advertisement

admin administration

AGM Annual General Meeting

approx approximately

arr arrival

asst assistant

att for attention of (k rukám)

Ave Avenue

(B)

b born

BC before Christ

bcc blind carbon copy (informace na konci dopisu pro příjemce, že kopie byly odeslány dalším lidem, jejichž jména nejsou uvedena)

B/L bill of lading tzv. konosament (dopravní doklad předávaný vlastníkem lodi nebo jeho agentem nebo kapitánem lodi odesílateli, potvrzující příjem zboží s uvedením jeho stavu a slibující jeho doručení ve stejném stavu osobě uvedené jako adresát.

bldg building

Bros Brothers (např. Warner Bros)

(C)

c cent, century

c, ca circa (about)

CAD cash against documents (placení proti dokladům- způsob placení u exportních dodávek, kdy vývozce zašle lodní doklady bance v přístavu určení, s příkazem předat doklady adresátovi jen tehdy, byla-li zaplacená směnka. Protože příjemce nemůže dostat zboží od kapitána lodi bez předložení konosamentu, musí nejdříve směnku zaplatit)

COD cash on delivery (na dobírku)

cc carbon copy (informace na konci dopisu, že kopie byly odeslány dalším lidem, na vědomí)

cent centigrade, centure

C/N credit note (dobropis)

Co company, country

c/o care of (odesláno na dočasnou adresu příjemce, např. Mr John Smith, c/o Shelton Hotel)

C/O Certificate of origin

concl concluded

contd continued

Corp corporation

cp compare

CV curriculum vitae

CWO cash with order

Cwt hundredweight

(D)

d penny, died, daughter

dc direct current

dep deputy

dept department

D/A documents against acceptance (doklady proti přijetí směnky- prostředek pro získání platby za exportní zásilky, kdy vývozce nebo jeho agent zašle přepravní doklady bance v přístavu určení, s příkazem předat tyto doklady příjemci v případě, že příjemce akceptoval směnku)

D/N debit note (dluhopis)

D/O deliver order

dol/dols dollar/dollars

doz dozen

(E)

E&OE errors and omissions excepted (s výhradou omylů a chyb)

ECU European Currency Unit

ed edition, edited by

EEC European Economic Community

EFTA European Free Trade Association

eg for example

EMS European Monetary System

Enc, Encl enclosure (příloha)

esp especially

Esq Esquire (Vážený-pro muže ve VB, v USA pouze právníci)

et al and others (et alii), and elsewhere (et alibi)

etc and so on/forth (et cetera)

EU European Union

ex example

(F)

f, ft foot, feet

Fed Federation

ff and the following (pages)

fig figure

FT full time

(G)

GATT General Agreement on Tariffs and Trade (tariffs=cla)

GB Great Britain

GCE General Certificate of Education (závěrečná zkouška pro absolvování střední školy, je předpokladem ke studiu na vysoké škole)

GCSE General Certificate of Second Education (závěrečná zkouška pro absolvování povinné školní docházky, je předpokladem pro studium na odborných školách či učilištích)

GNP gross national product

Gov Governor

(H)

h hour

Hon Honourable (Ctihodný)

HQ Headquarters

(I)

ib in the same place (ibidem)

ICC International Chamber of Commerce (Mezinárodní obchodní komora- federace obchodních organizací a obchodníků celého světa)

id the same (idem)

ie that is (id est)

ILO International Labour Organization

IMF International Monetary fund

inc, incl included, including

Inc Incorporated (US)= Ltd (GB)

IOU I owe you (neformální)

IT Information Technology

(J)

Jun, Junr, Jr Junior

(K)

km kilometre

(L)

lab laboratory

lb a pound weight

L/C letter of credit (akreditiv)

LSE London School of Economics

Ltd Limited

(M)

m male, married, million, mile

memo, mem memorandum

MIP marine insurance policy

misc miscellaneous

mkt market

ms, MS manuscript
mss, MSS manuscripts
mob mobile phone
MT mail transfer (bankovní převod poštou)

(N)

NB note carefully (nota bene)
No, NO number
Nos numbers

(O)

o&r ocean and rail (způsob dopravy)

(P)

p page, penny, pence
p&p postage and packing (poštovné a balné)
par paragraph
pc postcard
pcs pieces
pd paid
Plc, PLC, plc Public Limited Company (veřejné podílnictví, ve VB například Marks&Spencer)
pp pages, for and on behalf of (per pro)=v pověření
Prof Professor
prox nexth month (proximo)
PS postscript
PT part time
PTO please turn over (otočte list)

(R)

Rd Road
RSVP reply if you please (francouzské Répondez, si'l vous plait)

(S)

S/E stock exchange (peněžní burza)

Sec secretary

Sen Senior

sq square

SRCC strikes, riot and civil commotion (stávky a nepokoje)

SS steamship

St Saint, Street

(T)

tel telephone

temp temporary (secretary)

Terr Territory

TIR international road transport (Transport International Routier)

TT telegraphic transfer of money (bankovní převod telegraficky)

(U)

Univ University

US United States

USA United States of America

(V)

vs against (versus)

VAT Value Added Tax

viz namely (videlicet)

(W)

wt weight

W/W warehouse warrant (skladní list)

14. Nové akronymy, monogramy a zkrácená slova

Následující kapitola je věnována „novým“ výrazům, které se objevily v posledních dvou dekádách dvacátého století. „Novým“ výrazem je míněn termín, který se dostal do podvědomí široké veřejnosti v uvedené časové rovině, osvědčil se a je používán dodnes. Zdrojem byl *The Oxford Dictionary of New Words*. Byly vybrány termíny, jež se běžně užívají ve zkrácené podobě či jako akronymy a monogramy.

Cílem této kapitoly není podat pouhý přehled o nových slovech, ale vybrat taková slova, která odrážejí změny za posledních dvacet let minulého století. Slova pocházejí z různých oblastí lidské činnosti. Velmi plodnou oblastí je svět informatiky. Mezinárodní výrazy jako e-mail, net nebo web většina lidí zná, jiné (např. LAN a HTML) jsou známé, ale jejich plný význam již nikoliv.

Globálním hrozbou se stal AIDS a BSE, které patří do světa medicíny. K léčbě AIDS se používají farmaka jako DDC, AZT a DDI. Ve dvacátém století se objevily „moderní“ psychické poruchy a nemoci jako FMS, SAD či ADD a „moderní“ drogy jako E. Díky pokroku medicíny vznikly GIFT a IVF.

Díky pokroku vědy a techniky zase známe CD, filmy sledujeme na DVD přehrávači a pohybujeme se ve VR. Moderní životní styl přináší FF a decaf, a bohužel také CFC- škodliviny uvolňující se do ovzduší. Bohatým zdrojem nových výrazů je politika (FOB, EU, CIS, NAFTA) a svět obchodu (BPR, SME).

U každého výrazu je nejdříve uvedena jeho zkrácená forma, poté plná forma. Následuje doba vzniku a popřípadě definice jednotlivých termínů. Dále jsou uvedeny běžně užívané složeniny se zkráceným výrazem. Nechybí ani citace, které ilustrují použití daného výrazu. Jedná se většinou o citace z novin nebo literatury.

Aids/AIDS

Acquired Immune Deficiency Syndrome

První zmínka pochází ze sedmdesátých let dvacátého století a v roce 1980 se objevuje pod názvem *acquired immune deficiency state*. Pozdější výzkumy prokázaly, že nemoc samotná pocházející z afrického kontinentu zabíjela již o stovku let dříve. Název AIDS poprvé použili vědci z *US Center for Disease Control* v září roku 1982. Nejprve byl dáván do souvislosti pouze s homosexuály a drogově závislými.

Výraz Aids se brzy začal používat jako přívlastek ve spojení jako *Aids virus* (hovorově HIV) a *Aids-related complex* neboli ARC (označení počátečního stadia nemoci s prvními symptomy). *Pre-Aids* a *post-Aids* označuje rozdělení stavu pacientů této devastující nemoci, která má i sociální dopad na jejich životy.

"It seems more than passing strange that...even the tiny Carribbean island of Dominica...has seen fit to post large billboards counselling both sex and compassion for people with AIDS." New Yorker 16 Sept.1991, p.23

"In 1988 his first novel, The Swimming Pool Library, provoked admiring-if stunned-reviews with enthusiastic account of homosexual pre-Aids orgying." Guardian 6 Sept.1994,p.20

A-life

Artificial life

Výraz A-life se objevuje již dříve, ale jeho specifické použití jako označení pro snahu některých vědců vytvořit „umělou inteligenci“, vyvinout co nejdokonalejší umělé organismy simulující přírodu, se datuje do roku 1987.

Od A-life se odvozuje *A-lifer*.

"A typical gathering of a-life researchers includes biochemists, computer wizards, game designers, animators, physicists, maths nerds, and robot hobbyists. The hidden agenda is to hack the definition of life." The Times, 15 Apr. 1994,p.30

ATB

All-Terrain Bike

Horské kolo (*mountain bike*) se v začátcích osmdesátých let začalo nazývat také *all-terrain bike*, pravděpodobně aby se zdůraznilo, že toto kolo, původně určené pro horský terén, se nyní uplatňuje na různých druzích povrchu. Monogram ATB se často stává přívlastkem: *ATB tyre*, *ATB frame*, apod.

"Mountain bikes, also known as all-terrain bikes (ATBs), borrow sophisticated metal alloys, titanium lugs...and other materials from the aero-space industry for lightweight strength." Time 19 Aug.1991,p.43

ADD

Attention Deficit Disorder

Jedna z poruch chování, které se vyskytují hlavně u dětí a jejichž symptomy jsou špatná koncentrace, hyperaktivita a problémy s učením. Jedná se o lékařský termín, který se

poprvé objevil v sedmdesátých letech ve Spojených státech. Ve Velké Británii se více používá "hyperactivity" (a to především u dětí), protože termín ADD zde může mít negativní zabarvení.

"The symptoms are some of the characteristics of attention deficit disorder-ADD- a condition which is either fancy, mumbo-jumbo American excuse for parental failure or the real reason so many young people underachieve at school."

„Scotland on Sunday 22 Oct. 1995,p.6

AZT

Azidothymidine

Jeden z léků, který se používá na léčbu pacientů trpících Aids, pracuje na principu pozastavení množení viru v těle pacienta a tím prodloužení jeho života.

"Patients with HIV have responded well to a combination of therapies...It is thought that a combination including the drug Retrovir (AZT), from Wellcome, and a treatment called Lamivudine (3TC), by Glaxo, is ten times effective than any one therapy."

„Daily Telegraph 21 Nov. 1994,p.5

BBS

Bulletin Board Service

Systém (počítač) udržující databázi zpráv, k němuž se může uživatel připojit a číst či zanechat zprávy. V době před rozšířením Internetu sloužily BBS podobně jako dnes internetové servery.

"Founded in 1988 to keep guild members posted on developments in the lingering writers strike, the BBS has since evolved into a kind of electronic agora."

„Premiere Sept. 1991, p.25

B-ISDN

Broadband-Integrated Services Digital Network

Počítačový digitální systém schopný přenášet mnoho informací najednou. Obrovský rozvoj počítačového odvětví sebou přináší množství nových technických termínů. Můžeme se také setkat s *N-ISDN (Narrow-ISDN)* nebo *Euro-ISDN (European ISDN)*.

"Live video data and multimedia applications will benefit significantly from the data capacity of B-ISDN lines."

„Byte Jul. 1992,p.45

BPR

Business Process Re-engineering

Tímto výrazem se označuje manažerská metoda, která pozměňuje plánování obchodních operací tak, aby byly více efektivní a snížily se náklady.

Metoda BPR, jejíž autoři jsou James Champy a Michael Hammer, se začala používat v roce 1992. Někdy se ještě zkracuje na Business re-engineering.

"Business re-engineering -sometimes called business process re-engineering (BPR)- looks like being the Next Big Thing. Leading US companies are already using BPR to change the way they work to make their business processes more responsible, more productive, and from 10 to 100 times cheaper." „Computer Weekly 15 Jul. 1993, p.22

BSE

Bovine Spongiform Encephalopathy

BSE neboli lidově „nemoc šílených krav“ (*mad cow disease*) postihuje dobytek a způsobuje nevratné poškození mozku a vede k pomalé smrti. Ve Velké Británii se objevila v roce 1986. Jeden ze symptomů je klopýtání, motavá chůze a pády, odtud populární označení „*mad cow disease*“. Nemoc se rychle rozšířila do všech evropských zemí.

"BSE has now leapt the species barrier 15 times since 1986, even infecting the domestic cat- 50 have died so far- as well as exotic ruminants such as eland and gemsbok, and even one puma and a cheetah." „Guardian 12 May 1994, p.22

BTW

by the way

Jedna z velkého počtu zkratk používaných na Internetu. Původně se takovéto zkratky začaly používat, aby se zredukoval prostor, který zpráva zabírá. Později se staly módním prvkem anebo snahou odlišit se, vymyslet novou zkratku. Nicméně jen málo z nich se skutečně ujalo. Přehled běžně užívaných internetových a textových zkratk uvádím v kapitole 12.

"I think a work should be judged on its own merit. BTW, Kreisler is a favourite of mine" „New York Times 1 Dec. 1992, p.14

CD

Compact Disc

Kompaktní disk neboli "cédéčko" umožňuje přehrávání audio záznamů pomocí laserové techniky. Jedná se o dvanácti centimetrový hliníkový kotouč, na němž jsou digitálně zaznamenána data, která jsou následně "čtena" pomocí laserového paprsku v CD přehrávači.

Od svého objevení na trhu v roce 1982 zcela nahradilo LP desky, a to díky vyšší kvalitě nahrávek a větší paměťové schopnosti. O rok později znamenal CD-ROM (*Compact Disc Read-Only Memory*) revoluční změnu v počítačové technologii, protože využíval kapacity klasického kompaktního disku k uchovávání dat.

Další složeniny s CD:

CD caddy- obal na kompaktní disk

CD-R (CD-Recordable) format- data lze jednou zaznamenat zapisovací mechanickou technikou počítače a pak pouze číst

CD-I (CD-Interactive) disc- schopnost přehrát audio, video nahrávky

V devadesátých letech se objevily dva disky, které měly větší kapacitu než dosavadní cédéčko: MMCD (Multi-Media CD) a SD. Ty nakonec daly vzniknout nejrozšířenější verzi dnešní doby: DVD neboli Digital Video Disc.

"The CDTV system involves a unit the same size as a video recorder which plugs into a standard television set." Daily Telegraph 13 Aug. 1991, p.4

CFC

chlorofluorocarbon

Díky lidské činnosti se do ovzduší uvolňují nebezpečné chemikálie jako například CFC, které ničí ozonovou vrstvu a podílejí se na skleníkovém efektu.

Termín chlorofluorocarbon byl prvně použit v roce 1947 a jeho zkratka až v roce 1976. Do podvědomí širší veřejnosti pronikl až po roce 1982, kdy byla objevena ozónová díra nad Antarktidou. Ultrafialové záření v atmosféře rozbíjí CFC, a tím dochází k uvolnění atomů chlóru, které následně reagují s molekulami ozónu ve stratosféře.

Když se začala ozónová díra rozšiřovat, byla přijata opatření na zredukování škodlivin v průmyslu, a mnoho firem začalo vyrábět CFC-free výrobky. Často se setkáme s plurálem CFCs (pokud není součástí složeniny jako CFC-free), protože pod toto označení se zahrnuje více škodlivých chemických substancí.

"Du Pont has...promised to suspend production of ozone-destroying CFCs by 2000. „News-Journal 9 Jul. 1992,p.1

CFTR

cystic fibrosis transmembrane regulator

Zkratka pro gen, který způsobuje onemocnění cystická fibróza. Jedná se o dědičnou nemoc žláz s vnější sekrecí, postihuje primárně trávicí a dýchací soustavu. Je to nejčastější smrtelná genetická choroba v bílé populaci. Poprvé popsána v roce 1938.

"Since last year's discovery of the gene causing cystic fibrosis (CF), resarchers have learned that several differnt mutation in this 'CFTR' gene can cause the inherited respiratory disease. „Science News 20 Oct. 1990, p.245

CDM

cold dark matter

Mnoho vědců věří, že temná nebo neviditelná hmota vyplňuje prostor mezi jednotlivými hvězdami či galaxiemi. Dark je zde tedy míněno ve smyslu neviditelná a cold ve smyslu nízkoeenergetická.

Tento termín se poprvé objevil v třicátých letech ve spojení s teorií Velkého třesku.

CIS

Commonwealth of Independent States

Společenstvo nezávislých států bylo ustanoveno v roce 1991 ve městě Brest poté, co se rozpadl Svaz sovětských socialistických republik. Mezi zakládající členy patří Arménie, Azerbajdžán, Bělorusko, Kazachstán, Kyrgystán, Moldávie, Rusko, Tádžikistán, Turkmenistán, Ukrajina a Uzbekistán. Optimistické prognózy se nenaplnily a v roce 1992 Azerbajdžán CIS opustil a o dva roky později Rusko napadlo Čečensko.

"Russia, Ukraine, and Belarus...formed the core of the Commonwealth of Independant States (CIS) that emerged from the ashes of the USSR. „Economist 4 Jan. 1992,p.13

CJD

Creutzfeldt-Jakob disease

Vědci H.G. Creutzfeldt a A. Jakob poprvé popsali první případ této choroby v roce 1920. Termín CJD se začal užívat od třicátých let dvacátého století. Nemoc napadá nervové buňky v mozku a způsobuje jeho nevratné poškození. Vede k mentálním, fyzickým a senzorickým poruchám. Podle některých zpráv existuje spojení mezi BSE a novou formou CJD.

*"It is clearly imperative to continue to study closely the epidemiology of CDJ, as the long incubation periods in CDJ and other prion-protein diseases indicates that it will many years before a theoretical link between CJD and BSE can be excluded."*Independent 17

Nov. 1995, p.20

con

convention nebo conference

Velmi používaná neformální zkrácený výraz konference nebo kongresu. Dříve používaná v užším slova smyslu: literární konference, na které se sešli fanoušci určité knihy či autora a debatovali, nyní se používá jak obecně pro jakoukoliv konferenci či kongres.

*"There's plenty of people out there who read sf and fantasy as part of balanced reading diet and who don't think of themselves as fans, and who would probably go pale at the thought of spending a weekend at a con."*Daily Telegraph 1 Jan. 1994, p.26

CSA

Child Support Agency

Vládní organizace, která vznikla ve Velké Británii v roce 1993, se zabývá problematikou placení alimentů. V její pravomoci je například nařídit soudně strhávání výživného z platu nebo může požadovat ověření otcovství. Některé aktivity této organizace jsou poněkud kontroverzní a v roce 1994 došlo k reformě stávajících metod, ale přesto je hlavní cíl zabezpečit nezaopatřené dítě.

*"The CSA will have access to official records for tracing absent parents and collecting and enforcing maintenance payments."*Which? 12 Jan. 1993, p.25

DAB

Digital Audio Broadcasting

Systém pro přenos rádiových vln spolu s dalšími daty v digitální kvalitě se začal používat v devadesátých letech. Například britská BBC začala vysílat v DAB v roce 1995.

"It was timely for the BBC in December to demonstrate the results of its latest experiments in Digital Audio Broadcasting." Television 12 Dec. 1993, p.22
— DAB

DCC

Digital Compact Cassette

Formát kazety, který nemá data nahrána analogicky jako klasická kazeta, ale digitálně.

"Updated versions of existing media formats have also fared badly...and Philips' Digital Compact Cassette (DCC) has not had any visible impact on the audio cassette market." Guardian 8 June 1995, p.9

DDC

Dideoxycytidine

Lék, který se v kombinaci s jinými (např. AZT) používá k léčbě AIDS. Byl objeven v šedesátých letech, ale jako lék proti AIDS se začal používat až o deset let později. Spolu s ostatními léky vykazuje vedlejší účinky (ztráta citu v prstech, apod.).

"So far, the only treatments are nucleoside analogues, drugs like AZT, DDC and DDI." New York Times 28 Nov. 1993, p.58

DDI

Dideoxyinosine

Další z mnoha léků zlepšujících stav pacientů s AIDS. Tento syntetický lék se objevil v roce 1975, má podobné složení jako AZT. Používají jej ti pacienti, kteří nesnesou vedlejší účinky AZT. Bohužel může poškodit játra.

"So far, the only treatments are nucleoside analogues, drugs like AZT, DDC and DDI." New York Times 28 Nov. 1993, p.58

decaf

decaffeinated

Přídavné jméno či podstatné jméno označující nápoje bez kofeinu. Termín 'decaffeination' se objevil poprvé ve dvacátých letech. Od té doby káva a jiné nápoje bez kofeinu získaly na popularitě. Prokázalo se totiž, že kofein přispívá k riziku infarktu a bušení srdce.

Spojení 'decaffeinated coffee' bylo později nahrazeno pouhým 'decaffeinated' a nyní se hojně užívá jeho zkratka 'decaf'.

"Noe Valley is a place where a single woman can feel safe going out alone after dark for a decaf latte." New York Times 28 Nov. 1993, p.58

dis nebo diss

disrespect

Tento slangový výraz najdeme v černošské rapové kultuře a používá se buď jako sloveso (urazit někoho) nebo podstatné jméno (urážka).

Existuje rovněž přídavné sloveso 'dissed'.

"In fact, twentysomethings claim to be the most dissed generation in history." New York Times 28 June 1992, p.20

Docs

Doc Martens

Mezi mládeží u nás velmi oblíbené 'martensky' neboli 'docs' v angličtině, jsou vyšší boty s pevnou podrážkou se specifickým vzorem a prošitím. Dr. K Martens, který dal botám jméno, je majitelem patentu na výše zmiňovanou podrážku. Martensky jsou na trhu už od sedmdesátých let, ale na vrchol své popularity se dostaly v letech osmdesátých jako symbol nonkonformity. V Čechách si fanoušci martensek museli počkat ještě o deset let déle.

"Doc Marten shoes: the status symbol of the young." Guardian 14 Apr. 1993, p.22

DVD

Digital Video Disc

Je to druh disku podobný kompaktnímu disku, ale narozdíl od něj může pojmut více dat. Původně zkratka DVD znamenala 'Digital Versatile Disc', ale s ohledem na jeho funkci se preferuje 'Digital Video Disc'.

Další složeniny:

DVD-Audio

DVD-Video

DVD-ROM

"The new super-density CD format will be called DVD-for digital Video Disc- and will hold 133 minutes of MPEG-2 video or 4.7 gigabytes of data." Guardian 14 Dec. 1995, p.8

DWEM

Dead White European Male

Hanlivý výraz označující filozofy, spisovatele a jiné umělce, kteří tvoří základy evropské vzdělanosti. Tento termín poukazuje na fakt, že z této skupiny klasiku jsou vyloučeni osoby jiné než bílé rasy a ženy. Poprvé se objevil v osmdesátých letech, kdy se začaly přehodnocovat vzdělávací přístupy.

"Nothing can be done about the fact that Locke, Montesquieu and other DWEMs were important and African, Latin and Asian philosophers were not, as sources of American Revolution." Guardian 13 Jan. 1995, p.25

e-

electronic

Tato zkratka je od začátku devadesátých let velmi užívaná v různých spojeních týkajících se počítačového světa.

Složeniny:

E-mail, e-text, e-learning, apod.

"Given that e-cash will probably depend for its value on convertibility into traditional money, will it not ultimately be the domain of bankers rather than computer scientists?" Economist 26 Nov. 1994, p.26

E

Ecstasy

Syntetická halucinogenní droga odborně nazývaná MDMA, byla vyrobena v roce 1960 a stala se nedílnou součástí klubové scény. V České republice běžně nazývaná extáze nebo 'ěčko'. Dokáže nabudit zvláštní stav, kdy člověk necítí únavu a má spoustu energie. Zároveň zvyšuje tělní teplotu, a spolu s dehydratací organismu může vést až k smrti uživatele.

"When you're doing things like this all the time you've got to be in control of yourself, and the only drug you can do and be in control is Coke. You can't really drop an E and do photo session or something like that." i-D 24 Oct. 1994, p.26

e-mail nebo email

electronic mail

Elektronická pošta je služba pro přenos zpráv mezi uživateli po počítačové síti, zejména po Internetu.

'E-mail' používáme jako sloveso nebo podstatné jméno.

Odvozeniny:

E-mailers

E-mailing

"The ex-FBI agent went to the computer on the other side of the room and began E-mailing his sources in Asia and Europe." Guardian 29 July 1996, p.10

Emily's list

Early Money Is Like Yeast's list

Organizace, která lobbuje za ženy v politice, vznikla ve Spojených Státech v roce 1985 a rychle si získala své příznivce. Její pobočka byla následně založena i v Británii.

"That was the moment when Emily's List was born. A campaign to make 50 percent of MPs women and to do it by raising the money to support them." The World and I March 1993, p.2

FMS

False Memory Syndrome

Syndrom falešných vzpomínek se týká dětí, které si v důsledku podstoupení psychoanalýzy „vzpomenou“ na to, že byli kdysi zneužívány. Tyto případy

nepravdivých vzpomínek se začaly objevovat v osmdesátých letech. V roce 1992 byla ve Filadelfii založena 'False Memory Syndrome Foundation', jež se těmito případy zabývá a podporuje rodiče takto obviněné.

"It is believed to be the first case in which the defence of false memory syndrome (FMS) has been used in Britain." „Guardian 6 Apr. 1996, p.27
30 nov. p. 1

EU

European Union

Jedná se o nadnárodní uskupení států, které vykazuje značnou míru hospodářské a politické integrace. EU v nynější podobě vznikla v roce 1993 na základě tzv. Maastrichtské smlouvy. Symboly Evropské unie jsou evropská hymna (Óda na radost- L. van Beethoven) a evropská vlajka (dvanáct zlatých pěticípých hvězd v modrém poli).

"The UK is the only EU member that still relies on the old-style document licences." „Guardian 14 Dec. 1995, p.21

FAQ

Frequently Asked Questions

Seznam nejčastějších otázek uživatelů týkajících se konkrétního subjektu, které spolu s odpověďmi na ně je vhodné prokonzultovat při řešení problému. 'FAQs' se objevily nejdříve na internetu.

"Always read the newsgroup FAQ, if there is one, before you start posting." „net Dec. 1994, p.51

FOB

Friend of Bill

Tento novinářský výraz se poprvé objevil v roce 1992, kdy byl prezidentem Spojených Států zvolen Wiliam Jefferson ('Bill') Clinton a zahrnuje především osobní přátele Billa Clintona.

"A lobbyist and FOB whose Hamptons political salon is in session when Congress isn't." „Newsweek 31 July 1995, p.42

FF

Functional Food

Potraviny, které jsou označeny jako 'FF' obsahují přídavné látky pro dobré zažívání, vlákninu, vitamíny, apod. V devadesátých letech se staly velkým hitem mezi vyznavači zdravé výživy, ovšem skeptici tvrdí, že jde především o dobrý marketingový tah.

"The notion of food as elixir, hand-me-down from antiquity, has reemerged bearing a new set of names; among them are nutraceuticals, designer foods and functional foods (FF)." Scientific American Sept. 1994, p.86

GIFT

Gamete intra-fallopian transfer

Umělé oplodnění, které narozdíl od IVF (In Vitro Fertilization) probíhá v těle matky, se začalo používat v osmdesátých letech ve Spojených státech.

Akronym takto vzniklý symbolizuje, že dítě je darem ('gift').

"Colin Cambell, the chairman of the new Human Fertilization and Embryology Authority (HFEA), acknowledges that by failing to license GIFT units the authority will be unable to ensure that clinicians transfer no more than three eggs." New Scientist 30 Mar. 1991, p.7

HMO

Health Maintenance Organization

Zdravotní organizace působící ve Spojených státech, která za roční poplatek zajišťuje základní zdravotní péči svým klientům. Termín poprvé použil už v roce 1971 prezident Nixon, ale 'HMOs' existují od osmdesátých let.

"At an HMO you pay one annual fee, and the group supplies all your health-care needs." Time 3 June 1991, p.72

HIV

Human Immunodeficiency Virus

HIV byl objeven v roce 1983. Existují dvě formy tohoto retroviru HIV 1 a HIV 2. Virus se šíří několika způsoby: krví, sexuálním stykem, kontaminovanými injekčními stříkačkami a z matky na plod. Nemoc způsobuje destrukci imunitního systému a je

nevléčitelná. Příznaky a vedlejší symptomy AIDS se léčí virostatiky (AZT, DDI, apod.).

HIV se někdy nesprávně nazývá HIV virus (viz. kapitola RAS syndrome).

Složeniny:

HIV-positive

HIV-negative

HIV-infected

HIVIP (složenina HIV a VIP)- populární osobnost nakažená HIV

"She has become a member of the latest celebrity category: H.I.V.I.P.'s, those who, because of their magical media-friendliness, make this most tragic of diseases somehow hip." Vanity Fair March 1992, p.136

HTML

Hypertext Markup Language

Sada symbolů používaná k definici vzhledu a funkce hypertextových dokumentů, zejména webových stránek. Soubor ve formátu HTML je zobrazitelný na tzv. webovém prohlížeči.

"HTML has 'tags' to tell your browser how to lay out the text it is receiving." Computer Weekly 30 June 1994, p.26

impro nebo improv

improvisation

Druh televizní zábavy, který je založen na improvizaci a umožňuje divákům rozhodnout o zápletky. V osmdesátých letech velmi populární ve Spojených státech, nyní se o něco podobného pokoušela televize Nova se svým seriálem „bez scénáře“.

"For Ron, nothing is rehearsed. Ron just happens. He comes from the Second City Improv Club in Chicago where even the bar bills are made up on the spot." The Times 30 Aug. 1990, p.14

info-

information

Toto zkrácené slovo se stalo velmi populárním v devadesátých letech a používá se v mnoha složeninách:

infonet, infocentres, infotech, infotainment, apod.

"We've got tabloid television (news as infotainment), we've got trash television (talk shows as confessional), and now we've got reality TV, cop and crime shows." Independent 6 Jan. 1992, p.12

Internet

Inter network

Internet je počítačová síť spojující místní podsítě různých komunikačních standardů po celém světě. Předchůdcem byla americká vojenská síť ARPANET. V současnosti poskytuje Internet mnoho informačních služeb: e-mail, přenos souborů, hlasovou komunikaci, atd.

Slovo Internet se často zkracuje na 'net'.

"The Internet lay in the shadows until the arrival of software that could give it wings, from Web browsers to Internet telephones, payment schemes and search services." Economist 25 May 1996, p.4

LAN

Local Area Network

Počítačová síť místních rozměrů, například v rámci několika budov. První 'LANs' se objevily na začátku osmdesátých let.

"On the peer-to-peer LAN each workstation can become a server for the printer connected to it." New York Times 17 Oct. 1989, p.13

Liffe

London International Financial Futures Exchange

Obchodní společnost Liffe byla založena roku 1982 v Londýně.

"Last year almost 30m contracts were traded on Liffe, the London International Financial Futures Exchange." Economist 29 June 1991, p.96

misper

missing person

Splynulina, která se patří do policejního slangu a do podvědomí veřejnosti vstoupila v roce 1994 s případem dvanácti těl mladých žen nalezených v Gloucestershire.

"He...leaves the sister of a 'misper' in peace rather than ask 'And how did you feel?'" „Guardian 29 Sept. 1995, p.7

MRI

Magnetic Resonance Imaging

Zobrazení částí těla pomocí magnetické rezonance (MRI) je lékařská vyšetřovací metoda, která se začala používat v sedmdesátých letech. Tato metoda využívá magnetické vlastnosti jader některých prvků s lichým atomovým číslem. Počítačem zpracované výsledné obrazy dávají informace o kterékoli vyšetřované části těla.

Mezinárodně používaná zkratka MRI pochází z roku 1983.

"MRIs are like CAT scan machines, but they create images by placing a patient in a strong magnetic field." „New Scientist 30 Mar. 1991, p.37

NAFTA

North American Free Trade Agreement

North American Free trade Area

V *Ottově všeobecné encyklopedii*³⁸ uvádí jako plný název tohoto akronymu *North American Free Trade Area* neboli Severoamerická zóna volného obchodu, ovšem v *The Oxford Dictionary of New Words*³⁹ je uvedeno *North American Free Trade Agreement*. Obě hesla se víceméně shodují v obsahu: jedná se o obchodní zónu (či smlouvu) vytvořenou v roce 1992 mezi Kanadou, USA a Mexikem, jejímž cílem je odstranit překážky vzájemného obchodu, podpořit konkurenci a rozšířit investiční příležitosti.

"NAFTA promises...the elimination of all tariffs and other barriers to trade among its three members." „Economist 24 Aug. 1991, p.45

net

network nebo Internet

Slovo 'net' jako součást složenin existuje v informační technologii už dlouho. Nyní se používá jako samostatné slovo, tj. zkrácené slovo Internet.

Příklady složenin:

JANET- Joint Academic Network

PeaceNet- Peace Network

BITNET-Because It's Time Network

nettie- uživatel Internetu

netiquette- splynulina net a etiquette (soubor základní znalostí uživatele Internetu)

"Netnews is meant to be read by anyone with access to it." Data Communications International Aug. 1994, p.4

OTE

On-target earnings

Monogram, který se začal používat v inzerátech v osmdesátých letech a označuje základní plat plus příplatky za osobní ohodnocení.

"Experienced sales person Display advertising £25,000 OTE" Guardian 24 Apr. 1995, p.54

PALplus

Phase Alternate Line plus

PAL je evropská soustava pro přenos barevného televizního signálu, přičemž plus znamená, že PALplus má oproti této soustavě některé znaky navíc. Vysílat v PALplus se začalo nejprve v Německu a ve Velké Británii v roce 1995, poté následovaly ostatní evropské státy.

"As it was their idea in the first place, the Germans have been most enthusiastic about PALplus and there are plans to start PALplus transmissions there as soon as 1995." Personal Computer World Nov. 1992, p.419

PGP

Pretty Good Privacy

Počítačový program, který dokáže zakódovat a dekodovat zprávy. Autorem je Philip Zimmermann, který tento program vyvinul v devadesátých letech. Americká vláda ovšem prodej kódovacího programu zakázala, a tím rozpoutala diskuzi o omezování osobní svobody ve Spojených státech. Nicméně kopie programu jsou dostupné a používány mimo USA.

"If you want real e-mail privacy, use PGP." Internet World, Aug. 1995, p.77

POSSLQ

Partner of Opposite Sex Sharing Living Quarters

Status POSSLQ splňuje manželský pár, druh a družka, homosexuální pár nebo jakékoliv osoby žijící pod jednou střechou.

*"It is not terrifically poetic, as in 'Come live with me and be my POSSQL'"*Independent on Sunday 10 Oct. 1993, p.25

RDU

Recreational Drug Users

Mezi „rekreační drogy“ patří LSD, marihuana, kokain nebo lysohlávky. RDUs jsou lidé, kteří berou drogy pouze příležitostně za určitých okolností, například v klubech. Tento výraz se začal objevovat v osmdesátých letech, aby se odlišili regulérně drogově závislí od „rekreačních uživatelů“.

"Unlike drug takers in past decades, RDUs don't identify with one particular sub-culture." Guardian 7 Sept. 1993, p.2

SAD

Seasonal Affective Disorder

SAD označuje poruchu, kterou trpí lidé mající deprese na podzim nebo v zimě. Projevuje se právě hlubokými depresemi, nechutí k životu, apod. Má se za to, že ji způsobuje nedostatek světla.

*"Two thirds of people who have a recently recognized syndrome, seasonal affective disorder (SAD), crave carbohydrates and gain weight when they are depressed."*Scientific American Aug. 1986, p.57

SME

Small (and) Medium-size Enterprise

Termín označující malé či středně velké podniky. Evropská Unie schválila šestiletý plán 'SME initiative' na podporu a rozvoj tohoto druhu podnikání.

"Micro businesses are usually too small for the SME lobby to worry about, but deserve more attention." The Times 25 Sept 1995, p.42

twoc

taking without owner's consent

Součást policejního žargonu, označující činnost, při které si někdo „vypůjčí“ (rozuměj ukradne) auto bez souhlasu majitele, ovšem ne za účelem zisku, nýbrž pro zábavu. Kradené auto pak většinou někde zanechá stát.

"He reckons most joyriders steal cars for fun, not profit, although he recently took a towed car to a breakers in Manchester." „Guardian 20 Aug. 1993, p.17

VR

Virtual Reality

Počítačová technologie určená k ovlivňování smyslů člověka tak, aby v něm vytvořila představu jiného skutečného světa. Vznikla v osmdesátých letech.

"The key to immersive VR is the use of a headset, or 'eyephone', which projects a small image of the virtual world on to each eye." „Guardian 14 June 1993, p.14

WWW, Web

World Wide Web

„Celosvětová pavučina“ je soustava dokumentů, ostatních dat a jiných zdrojů dosažitelných na Internetu. Pavučinová struktura vyplývá z velkého množství odkazů mezi těmito dokumenty. Koncepci vyvinul Tim Berners-Lee a jeho definice WWW je „svět informací přístupných po síti, ztělesnění lidských znalostí.“⁴⁰

"Some people believe the Web is the most important advance in publishing since the printing press." „New York Times 24 Jan. 1995, p.8

15. Závěr

Tato diplomová práce se skládá ze dvou částí. V teoretické části jsem nejprve rozdělila a definovala jednotlivé druhy- akronymy, monogramy, zkratky, splynuliny a zkrácená slova. Poslední dva jmenované výrazy jsem zmínila pouze pro úplnost výčtu, protože nebyly předmětem mého zkoumání. Protože ke zkracování slov přispívá také částečně *back-formation* a *ellipsis*, bylo o nich okrajově pojednáno.

Soustředila jsem se především na akronymy, monogramy a zkratky. Mou snahou bylo zaznamenat vývoj terminologie u akronymů a monogramů. Někteří autoři nerozlišují mezi těmito dvěma termíny, používají pouze slova „akronym“ pro oba výrazy. Přijala jsem rozdělení podle Davida Crystala tak, jak jej uvádí v *The Cambridge Encyclopedia of the English Language*, protože mi z následujících důvodů připadá nejlogičtější a správné. Akronymy a monogramy se liší co do výslovnosti, psaní velkých a malých písmen a interpunkce. Těmto tématům jsem se podrobněji věnovala v kapitolách 5, 6 a 7. Pravidla popsaná v zmíněných třech kapitolách jsem jen částečně čerpala z teoretické literatury, protože pro některé teoretické postřehy jsem nenalezla vhodný podklad, a proto jsou částečně vyvozeny z konkrétních příkladů. To považuji za přínos teoretické části práce, která tak není pouhým soupisem dostupných faktů. Z velké části jde o mé vlastní závěry, opírající se o nashromážděné excerpty. Stanovit pravidla bylo někdy obtížné, protože v této oblasti existuje velká nejednotnost v pravidlech.

Za zajímavou z hlediska nových poznatků považuji kapitolu o RAS syndromu. Pojednává totiž o základním rysu akronymů a monogramů: uživatelé často neznají jejich plnou formu, a proto vytvářejí redundantní formy (např. *PIN number- Personal Identification Number number*).

V kapitole o TLA (*Three Letter Acronym/Abreviation*) se zabývám faktem, že velkou skupinu akronymů a monogramů tvoří třípísmenné výrazy jako jsou mezinárodní kódy zemí, měn anebo technické termíny.

Tématu zkratk a způsobu tvoření patří samostatná kapitola 12 *Txt Talk*. Kapitoly o poměru akronymů, monogramů a zkratk a srovnání angličtiny s češtinou byly statisticky vyhodnoceny. Dospěla jsem k závěru, že v různých funkčních stylech převažují různé druhy, například v seznamovací rubrice převažují monogramy a akronymy, avšak v ostatních typech inzerátů mají převahu zkratky. Obecně lze také konstatovat, že čeština nevyužívá zkrácených forem tolik jako angličtina. Uvědomuji si,

že ne všechny závěry, ke kterým jsem dospěla, lze zobecňovat, protože jsem zkoumala jen omezený vzorek.

V praktické části se zabývám třemi oblastmi. Textové zprávy nabízejí velmi specifické způsoby zkracování slov, navíc tato oblast se velmi rychle vyvíjí a doposud nebyla zpracována. To vyplývá ze samostatné podstaty textového jazyka, pro jehož výrazy neexistují žádné slovníky, hledat můžeme pouze na internetu. Existují tři základní postupy zkracování, které se kombinují. Zkracování pomocí vynechání určitého počtu samohlásek (*btwn- between, ys- yes*), nahrazení skupiny hlásek symbolem nebo jinou skupinou hlásek (*kiss-ki\$, sorry- soz*), nebo využití homofonie (*see- C, ate- 8*). Dále se v textových zprávách vyskytují akronymy a monogramy, a to především ustálených frází (*LOL- Laughing Out Loud*). Ačkoliv někteří lingvisté tuto novou formu angličtiny zatracují, zaslouží si bližší zkoumání, protože jde o přirozený vývoj a změny v jazyce.

Na knižním trhu existuje mnoho příruček obchodní korespondence. Forma a styl se v průběhu času změnily- dnes se preferuje email a styl je méně formální- avšak stále je důležité znát a umět užívat správné fráze a formulace. Používá se zde také mnoho zkratk, akronymů a monogramů, a proto jsem se zaměřila na popis nejběžněji užívaných termínů. Dané téma jsem rozdělila na několik částí: oslovení v záhlaví dopisu, akademické hodnosti, vědecké tituly a běžné zkratky vyskytující se v textové části dopisu. Narozdíl od textových zpráv jsou zde pravidla přesně dána a liší se mezi sebou americký a britský úzus. Věřím, že přehled spolu s konkrétními příklady bude sloužit jako příručka pro snadnou orientaci v zkratkách obchodní korespondence.

Poslední část této diplomové práce tvoří nová slova, resp. nové akronymy, monogramy a zkrácená slova. Tato kapitola byla nejsložitější co do zpracování. Problémem byl výběr „nových“ slov, definice samotného pojmu. Nakonec jsem zde zařadila výrazy ze dvou kategorií: zkrácené výrazy, jež se objevily v posledních dekadách dvacátého století a jsou běžně používány ve své zkrácené podobě, ale plný výraz nemusí být tak úplně znám (např. AIDS) a aktuální, zajímavé výrazy, které odrážejí současnou realitu a jejichž trvání teprve zhodnotí čas (např. POSSQL). Aby to nebyl pouhý výčet, snažila jsem se čtenáře seznámit i s historií jednotlivých výrazů, oblastí výskytu a případnými složeninami, vše s konkrétními citacemi (většinou z publicistiky). K výběru mi byl nápomocen *The Oxford Dictionary of New Words* a k definicím *Ottova všeobecná encyklopedie ve dvou svazcích*. Výběr není vyčerpávající a ani to nebylo mým cílem.

14.8 Hlavní snahou bylo přiblížit čtenáři téma akronymů, monogramů a zkratek z různých úhlů pohledu, dostupné informace o něm utřídit a doplnit o nová fakta.

Abbreviations are one of the most noticeable features of modern English. However, the amount of abbreviations already appeared in English literature. Nowadays the use of abbreviations has increased by their emergence in science, technology and other fields. The purpose of using abbreviations is to save space. Firstly, the use of abbreviations economizes the space of text. Secondly, they help to create a sense of social identity to one of many groups that are distinguished by their talk groups.

My thesis is divided into two parts. The types of abbreviations are described in the theoretical part: acronyms, initials, brands and abbreviations. Shortened words and initials are mentioned only briefly. Other two parts of the thesis are the shortening of institutional names, abbreviations and ellipsis.

I mainly focused on the acronyms, initials and abbreviations. My aim was to determine the evolution of monograms used in the past. Some historians do not recognize a sharp distinction between acronyms and initials and they use the former name for both. I accepted the definition according to David Crystal's *The Cambridge Encyclopedia of the English Language* because it seems to be the most logical one with respect to the following facts: initials are composed of individual letters, acronyms are pronounced as single words, there are differences in writing capital letters or not, in pronunciation and punctuation. These differences are described in chapters 1, 6 and 7. The sources for the theoretical part were rare, therefore I used to back all my statements with my own research (more than 100 examples). Anyway, to make this was a difficult task because there is a great variety of systems. The chapter 1.1.5. acronyms refers to the common tendency of using one of the words which form an acronym or initials as well as the abbreviation used (P.N. number - Personal Identification Number number). The TLA (three-letter abbreviations) is the most common type of abbreviation used in various fields as talking, business or computing.

The second practical part of my thesis is concentrated on three areas. Texting language (also known as text talk) refers to the English slang used on mobile phones. It is an abbreviated form of English and it evolved due to the small number of characters allowed in a text message. The aim of the text talk is to reduce the number of characters needed to put across a meaning. There are three basic ways how to do it: single letters or numbers can be used to replace words (G-ty, 4-u), words can be

16. Summary

Abbreviations are one of the most noticeable features of present English. However, the abbreviated forms already appeared in ancient times. Nowadays the use of abbreviations has increased by their emergence in science, technology and other fields. The reasons for using shortened forms are obvious. Firstly, the use of abbreviations economize the speech or text. Secondly, they help to create a sense of social identity to one of many groups that use abbreviations (e.g. txt talk group).

My thesis is divided into two parts. The types of abbreviations are described in the theoretical part- acronyms, initialisms, blends and shortened words. Shortened words and blends are mentioned only briefly. Other two processes that contribute to the shortening are mentioned: back-formation and ellipsis.

I mainly focused on the acronyms, initialisms and abbreviations. My aim was to determine the evolution of terminology used in this area. Some linguistics do not recognize a sharp distinction between acronyms and initialisms and they use the former term for both. I accepted the definition according to David Crystal's *The Cambridge Encyclopedia of the English Language* because it seems to be the most logical one with respect to the following facts: intialisms are spoken as individual letters, acronyms are pronounced as single words, there are differences in writing capital letters or not, in pronunciation and punctuation. These differences are described in chapters 5, 6 and 7. The sources for the theoretical part were rare, therefore I tried to back all my statements with my own research (more than 500 examples). Anyway, to settle rules was a difficult task because there is a great variety of patterns. The chapter RAS syndrome refers to the common tendency of using one of the words which form an acronym or initialism as well as the abbreviation itself (*PIN number- Personal Identification Number number*). The TLA (three-letter abbreviation) is the most common type of abbreviation used in various fields as banking, business or computing.

The second practical part of my thesis is concentrated on three areas.

Texting language (also known as txt talk) refers to the English slang used on mobile phones. It is an abbreviated form of English and it evolved due to the small number of characters allowed in a text message. The aim of the txt talk is to reduce the number of characters needed to put across a meaning. There are three basic ways how to do it: single letters or numbers can be used to replace words (*b- be, 8- ate*), vowels can be

removed from a word while a set of consonants remain (*btwn- between*) or symbols can replaced some characters (*ki\$- kiss*). These methods can be combined.

Business correspondence is other field where abbreviations, acronyms and initialisms can appear. The style of business letters has changed recently and e-mail is preferred but the correct use of these abbreviated forms is essential. Moreover, the rules for using them are strictly given in this field (in contrast with txt talk). This section of the thesis should serve as a guide for the users of business correspondence.

The third section of the practical part covers the topic of 'new words' (i.e. abbreviations, acronyms and initialisms of those words) which appear in the last two decades of twentieth century. The purpose is to tell the story of each item by explaining the events which brought it to prominence. Each story is illustrated by examples of actual use.

The main aim of my thesis was to describe the theme of acronyms, initialisms and abbreviations from the various points of view and to add some new facts.

17. Seznam citací podle indexů

1. Brown D.: *Digital Fortress*, Corgi, Berkshire 2004, p.182
2. *The Times* 15 Jan. 2005, p.69
3. *The Guardian* 13 Jan. 1995, p.25
4. www.transl8it.com
5. Brown D.: *Digital Fortress*, Corgi, Berkshire 2004, p.78
6. Paxton D.: *The Penguin Dictionary of Abbreviations*, Penguin Books, Engl. 1989
7. Crystal D.: *The Cambridge Encyclopedia of the English Language*, CUP, Cambridge 1995, p. 121
8. www.wikipedia.com
9. www.wikipedia.com
10. Weekley E.: *An Etymological Dictionary of Modern English*, Dover Publications, NY 1967, p.254
11. Quirk R., Greenbaum S.: *A University Grammar of English*, Longman, Engl. 1973
12. Quirk R., Greenbaum S., Leech G., Svartnik J.: *A Grammar of Contemporary English*, Longman, Engl. 1973, app.III
13. Paxton D.: *The Penguin Dictionary of Abbreviations*, Penguin Books, Engl. 1989
14. www.wikipedia.com
15. www.wikipedia.com
16. Brown D.: *Digital Fortress*, Corgi, Berkshire 2004, p.121
17. *Weekly In Touch* 20 Feb. 2006, p.17
18. www.wikipedia.com
19. www.wikipedia.com
20. www.wikipedia.com
21. www.wikipedia.com
22. www.wikipedia.com
23. Carroll L.: *Through the Looking Glass, And What Alice Found There*, Corgi, Berkshire 1993, p.31
24. Weekley E.: *An Etymological Dictionary of Modern English*, Dover Publications, NY 1967, p. 511
25. Carroll L.: *Through the Looking Glass, And What Alice Found There*, Corgi, Berkshire 1993

26. *The Times* 15 Jan. 2005, p.5
Brown D.: *Digital Fortress*, Corgi, Berkshire 2004, p. 167,211
International Exxpress, OUP, Oxford 1997
27. Mathesius V.: *Obsahový rozbor současné angličtiny na základě obecně lingvistickém*, ČSAV, Pha 1961, str. 37-38
28. Mathesius V.: *Obsahový rozbor současné angličtiny na základě obecně lingvistickém*, ČSAV, Pha 1961, str. 37-38
29. Mathesius V.: *Obsahový rozbor současné angličtiny na základě obecně lingvistickém*, ČSAV, Pha 1961, str. 37-38
30. Greenbaum S., Quirk R.: *A Student's Grammar of the English Language*, Longman, Engl. 1990, p. 499
31. *Weekly Telegraph* 28 May 2003, p.40
32. *Weekly Telegraph* 28 May 2003, p.32
33. Swan M.: *Practical English Usage*, OUP, Oxford 1991, p.576
34. *Independent on Sunday* 10 Oct. 1993, p.25
35. *Weekly In Touch* 20 Feb. 2006, p.12
36. Brown D.: *Digital Fortress*, Corgi, Berkshire 2004, p.143
37. Brown D.: *Digital Fortress*, Corgi, Berkshire 2004, p.45
38. www.wikipedia.com

18. Seznam použité literatury

- Teoretická literatura

1. Knowles E., Elliott J.: *The Oxford Dictionary of New Words*, OUP, Oxford 1997
2. Quirk R., Greenbaum S.: *A University Grammar of English*, Longman, Engl. 1973
3. Paxton D.: *The Penguin Dictionary of Abbreviations*, Penguin Books, Engl. 1989
4. Crystal D.: *The Cambridge Encyclopedia of the English Language*, CUP, Cambridge 1995
5. Quirk R., Greenbaum S., Leech G., Svartnik J.: *A Grammar of Contemporary English*, Longman, Engl. 1973
6. Weekley E.: *An Etymological Dictionary of Modern English*, Dover Publications, NY 1967
7. Mathesius V.: *Obsahový rozbor současné angličtiny na základě obecně lingvistickém*, ČSAV, Pha 1961
8. Greenbaum S., Quirk R.: *A Student's Grammar of the English Language*, Longman, Engl. 1990
9. Swan M.: *Practical English Usage*, OUP, Oxford 1991
10. Rejhartová V.: *Letter Writing*, Academia, Pha 1996
11. Bulisová J.: *Ottova všeobecná encyklopedie 1. a 2. díl*, Ottovo nakladatelství s.r.o., Pha 2003
12. www.wikipedia.com

- Excerpovaná literatura

1. Eve 7 Oct. 2004
2. Herald Tribune 5 May 2004
3. Weekly Telegraph 25 May 2003, p.3
4. Herald Tribune 5 May 2004, p.6
5. Herald Tribune 3 Feb. 2004, p.2
6. Passarella J.: *Angel Avatar*, Pocket Books 2001 NY, p.137
7. Brown D.: *The Da Vinci Code*, Corgi Books 2004 GB, p.241
8. The Times 15 Jan. 2005, p. 68-69

9. Weekly In Touch 20 Feb. 2006, p.25
10. MF Dnes 4. dubna 2006
11. www.transl8it.com
12. Rejhartová V.: Letter Writing, Academia, Praha 2002
13. New Yorker 16 Sept.1991,
14. The Guardian 6 Sept.1994
15. The Times, 15 Apr. 1994
16. Time 19 Aug.1991
17. Daily Telegraph 21 Nov. 1994
18. Premiere Sept. 1991
19. Byte Jul. 1992,
20. Computer Weekly 15 Jul. 1993
21. The Guardian 12 May 1994
22. New York Times 1 Dec. 1992
23. Daily Telegraph 13 Aug. 1991
24. News-Journal 9 Jul. 1992
25. Science News 20 Oct. 1990
26. Economist 4 Jan. 1992
27. Independent 17 Nov. 1995, p.20
28. Daily Telegraph 1 Jan. 1994
29. Which? 12 Jan. 1993
30. Television 12 Dec. 1993
31. New York Times 28 Nov. 1993
32. Guardian 14 Dec. 1995
33. Economist 26 Nov. 1994
34. i-D 24 Oct. 1994
35. Guardian 29 July 1996
36. The World and I Mar. 1993
37. The Guardian 6 Apr. 1996
38. .net Dec. 1994
39. Newsweek 31 July 1995
40. Scientific American Sept. 1994
41. Time 3 June 1991
42. Vanity Fair Mar. 1992

43. Computer Weekly 30 June 1994
44. Independent 6 Jan. 1992
45. Economist 25 May 1996
46. New Scientist 30 Mar. 1991
47. Data Communications International Aug. 1994
48. Personal Computer World Nov. 1992
49. Internet World, Aug. 1995
50. Scientific American Aug. 1986
51. The Times 25 Sept. 1995
52. The Guardian 20 Aug. 1993
53. The Guardian 14 June 1993
54. New York Times 24 Jan. 1995
55. International Express, OUP, Oxford 1997